

Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

ПРИДОБИВАНЕ НА УМЕНИЯ И ПОСТИГАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНА АКТИВНОСТ ЗА ПОТЕНЦИАЛ НА МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ХАРМАНЛИ

Водено от общностите местно развитие

Анализ на територията на МИГ „Харманли“ 2

Степен на информираност, инвестиционни намерения,
очаквания и нагласи за програмния период 2014-2020
у стопанския, нестопанския сектор и обществеността

София, 2016 г.

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Съдържание

Методология	6
Основни задачи на изследването:	6
Области:	6
Резултати	7
Моментна ситуация, очаквания за бъдещето.....	8
1. В каква посока се развива общината?	8
2. Кой са двата най-спешни за решаване проблема в общината?	9
3. Кой са най-перспективните икономически сектори в общината?.....	11
4. Кой са най-важните инфраструктурни проекти в общината?	13
5. Оказва ли влияние световната икономика върху икономиката на общината?.....	15
6. Как международната икономика влияе на икономиката в общината?	16
7. Вие лично имате ли потенциал да развиете нов бизнес?	17
8. В кое направление имате потенциал да развиете предприемаческа инициатива?	17
9. Какво би ви разколебало да стартирате нов бизнес?.....	18
10. Какво смятате, че ще бъде състоянието на вашата община след 5 години?	19
11. В каква насока трябва да се развива общината?.....	19
12. Кой трябва да са приоритетите на общината в следващите 5 години?	20
Усилия на общината за подпомагане на бизнеса	21
13. Достатъчно ли подпомага местната власт икономическата дейност в общината?.....	21
14. Достатъчно ли подпомага местната власт нестопанската дейност в общината?	21
15. Кой са най-важните неща за подобряване в общината?.....	22
16. Бихте ли участвали в проекти (самостоятелно или с местната власт) за подобряване на икономическата и социалната обстановка в общината?	23
18. Бихте ли участвали с проект, финансиран чрез местна инициативна група (МИГ)?	23
Нужда от обучения	24

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

19. Бихте ли желали да бъде организирано обучение за повишаване на квалификацията по развиване на проекти с европейско финансиране?	24
20. Какви профили да бъдат включени в обучението?	25
21. Как да бъде организирано обучението като времетраене?	26
22. Как да бъде организирано обучението като брой на участниците и място?	26
23. Как да бъде организирано обучението според преподавателите?	27
Работа с програми на Европейския съюз	28
24. Проучвали ли сте финансиране по европейски програми?	28
25. Познавате ли начините за финансиране от европейските фондове?	29
26. Осъществявали ли сте проект, финансиран от европейските фондове?	30
27. Осъществявате ли в момента проект, финансиран от европейските фондове?	30
28. Желаете ли да участвате в проекти, финансирани от европейските фондове?	30
29. Познавате ли Програмата за развитие на селските райони (ПРСР)?	31
30. Възнамерявате ли да кандидатствате за финансиране по някоя от мерките на ПРСР?	31
31. По коя мярка възнамерявате да кандидатствате?	32
32. Защо няма да кандидатствате? (ако няма да кандидатствате)	33
33. Има ли нужда от информационно-консултантско бюро по националните и европейските програми?	34
Фирми и еднолични търговци	35
34. Какви са планове ви за развитие в следващите 3 години?	35
35. Кой е основният източник на информация в сферата на дейността ви?	36
36. От какъв вид информация имате най-голяма нужда?	37
37. Смятате ли, че персоналят ви се нуждае от обучение в следните области?	38
38. Имате ли достатъчно информация за обществените поръчки на общината?	39
39. Имате ли достатъчно информация за държавните обществени поръчки?	39
40. Имате ли достатъчно информация за оперативните програми и еврофондовете?	39
41. Информация от коя от следните области ще помогне за развитието на вашата дейност?	40
42. Има ли в общината бизнес сдружение, което помага на предприемачите?	41
43. Вие членувате ли в такова сдружение?	41
44. Вашата фирма сътрудничи ли с някоя от изброените организации?	41

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Земеделие и животновъдство	42
45. Какви са плановете ви за развитие в следващите 3 години?.....	42
46. Кой са трите най-важни проблема пред развитието на земеделието и животновъдството в общината?	43
47. От какъв вид информация имате най-голяма нужда?	44
48. Какъв вид техническо оборудване бихте желали, за да бъде подпомогнато развитието на бизнеса ви?.....	45
49. Какъв вид обучение в областта на селското стопанство желаете за подпомагане на развитието на бизнеса ви?	46
50. Колко земя обработвате?	47
51. Колко животни отглеждате – Едър рогат добитък (ЕРД)?	47
52. Колко животни отглеждате – Дребен рогат добитък (ДРД)?	48
53. Колко птици отглеждате?	48
54. Какви култури отглеждате?.....	49
Неправителствен сектор	50
55. Каква е основната дейност на вашата НПО?.....	50
56. Получавате ли държавно или общинско финансиране?	50
57. Имате ли изградени партньорства със сродни организации?.....	51
58. По какъв начин общината може да подпомогне дейността ви?	51
Обобщение (SWOT анализ).....	52
Приложение 1: Електронни таблици с данни от анкетните карти	54

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Това е втори анализ на територията на МИГ „Харманли“. Данните от него, както и от първия анализ на тема „Социално-икономическа характеристика“ дават основата за изработване на Стратегията за местно развитие на Групата.

Докато първият анализ показва обективните природни, икономически и социални дадености, този ще покаже волята, нагласите и желанията на хората.

Резултатите от него ще посочат приоритетните области в дейността на МИГ до 2020 г. и ще очертаят секторите, в които предприемачите имат намерение да развиват дейност и очакват помощ от европейските фондове.

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Методология

Предмет на изследването са проблемите, с които се сблъскват бизнесът, земеделските производители и неправителствените организации, които са разположени на територията на МИГ „Харманли“, достъпа им до информационните и обучителните услуги, възможностите за ползването на различните финансови ресурси и връзката им с местната власт. Изследването регистрира нагласите им за утвърждаване и разширяване на тяхната дейност, както и готовността им да се възползват активно от възможностите, които предоставя МИГ, подхода на Воденото от общностите местно развитие за програмния период 2014 – 2020. Отчита се и готовността им да се включат в различните етапи от разработването на Стратегията за местно развитие и нейната реализация.

Основни задачи на изследването:

- Да изследва нивото на информираност и потребността от услуги на основните бенефициенти на МИГ на територията на община Харманли;
- Да се установят проблемите, с които те се сблъскват, и да се подредят според относителната им тежест;
- Да се класифицират нуждите от информация и предпочитаните източници;

Целева група на изследването са представители на бизнеса, селскостопанските производители, интелигенцията, администрацията, неправителствения сектор и обществеността, взели участие в срещите и семинарите на МИГ или проявили интерес към дейността му по друг начин.

Области:

- Сфери на траен интерес от бъдещите бенефициенти;
- Възможности за включване в дейността на МИГ;
- Човешки ресурс, с който бенефициентът разполага и който може да е от полза за МИГ;
- Достъп до финансиране и финансови услуги;
- Финансови източници, които представляват интерес за бенефициентите;
- Проявен интерес към конкретни иновации, биологично земеделие и IT технологии;
- Заявен интерес по мерките на ПРСР;
- Необходимост от обучение за насърчаване на екипността в работата, запознаване с изискванията на местното планиране и др.;
- Достъп до информация за провеждането на различните видове търгове: по държавни и общински поръчки, на МИГ, на грантови схеми, на оперативни програми и др.;
- Важни инфраструктурни обекти за общината;
- Важна бизнес и туристическа информация ;
- Проектна готовност, на какъв етап е проектът, по коя програма и на каква стойност;
- Наличие на изградени партньорства и с кого: община, сродни организации на местно, национално или европейско ниво;
- Срещани проблеми.

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Резултати

Въпросите са разделени на две големи групи: такива, които засягат всички хора, живеещи на територията на общината, и по-специализирани, които интересуват по-тесни групи като земеделски производители, фирми или неправителствени организации. Разпределени са в шест тематични групи:

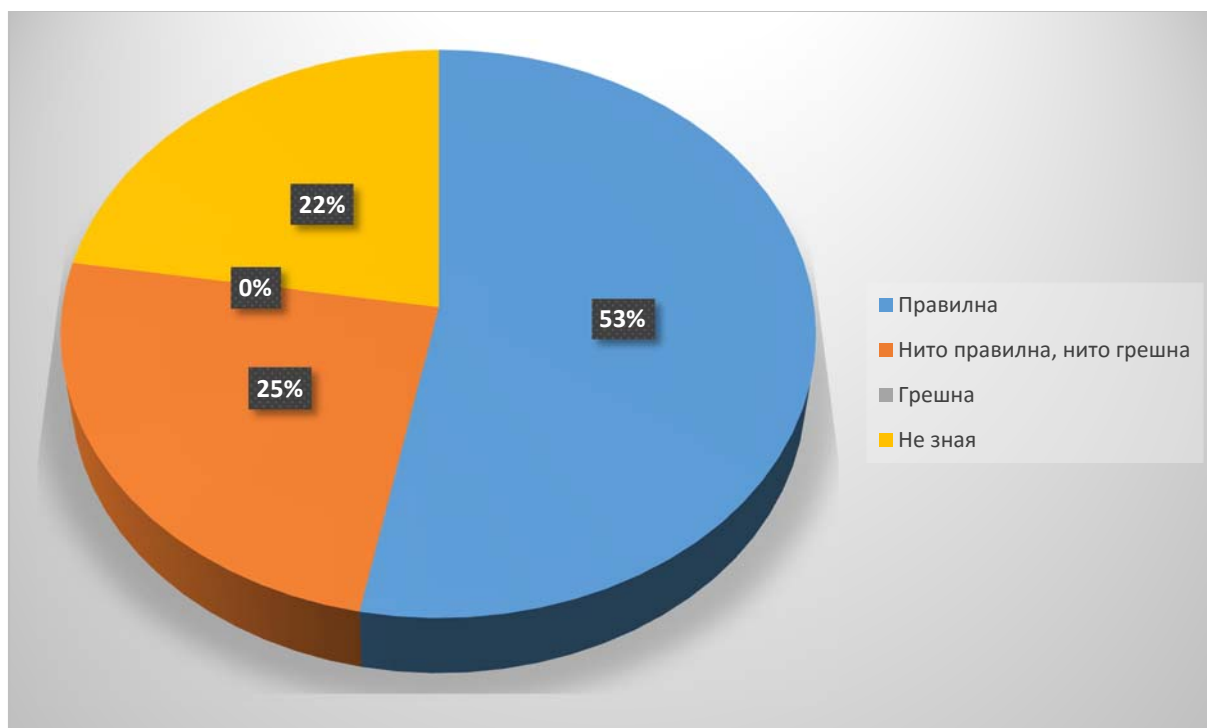
1. Моментна ситуация, трудности пред общината и очаквания за бъдещето
2. Оценка на усилията на общината за подпомагане на бизнеса
3. Нужда от обучения
4. Работа с програми на ЕС
5. Данни за фирми и ЕТ
6. Данни за работещи в земеделието и животновъдството
7. Данни за НПО

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Моментна ситуация, очаквания за бъдещето

1. В каква посока се развива общината?

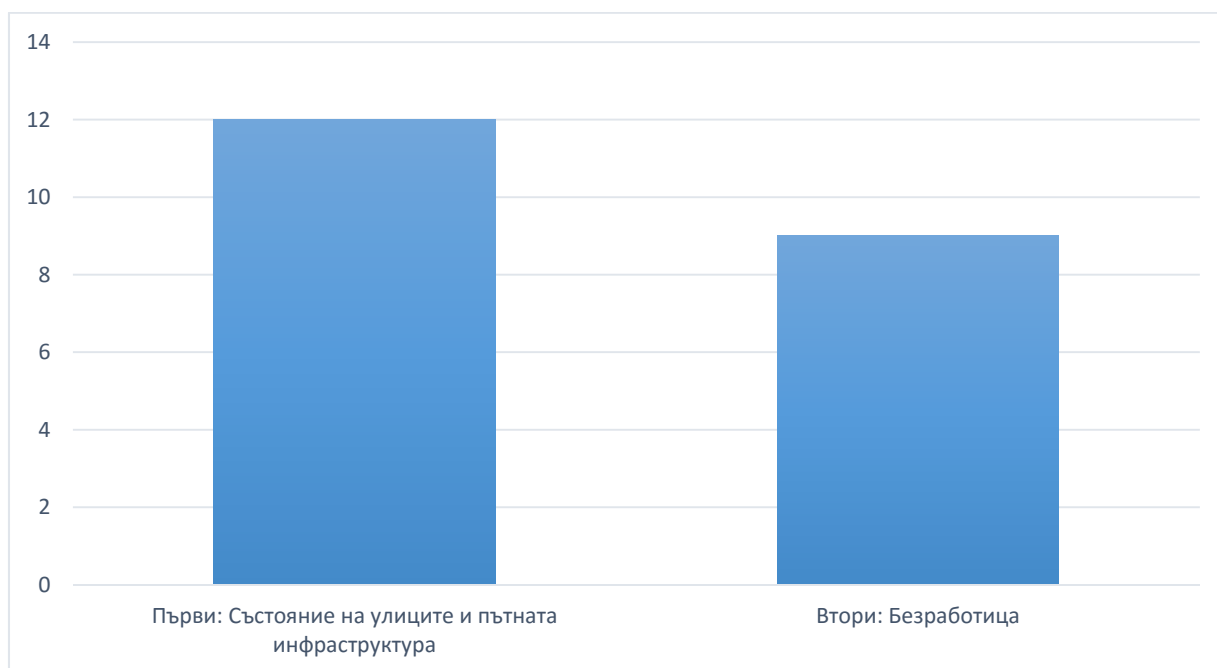

Като цяло анкетираните са оптимистично настроени, което по-късно ще се потвърди и във личното им визия за бъдещето, за започването на нови начинания или за разширяването на вече започнатите. От отговорилите 22% не знаят в каква посока се развива общината, което означава, че не са мотивирани и заинтересовани. Други 25% отговарят нито правилна, нито грешна – те нямат критерий за правилност, интересуват се от развитието на общината, виждат неговата посока но не знаят от каква гледна точка да я определят като правилна или грешна. Тоест близо половината от анкетираните нямат визия за посоката, в която се развива общината им и не могат да я позиционират ценностно. Това говори за комуникационен проблем.

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

2. Кой са двата най-спешни за решаване проблема в общината?

Тези два отговора доминират всички останали и може да се каже, че това е мнението на общността. Някои от респондентите специално подчертават проблемното състояние на инфраструктурата в селата. Следователно ще бъдат приети с одобрение проекти, насочени към решаването на този проблем и същевременно осигуряващи нови работни места в процеса на неговото решаване. Интересно е да се видят и останалите отговори, групирани по теми:

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Кои са най-спешните за решаване проблеми в общината?

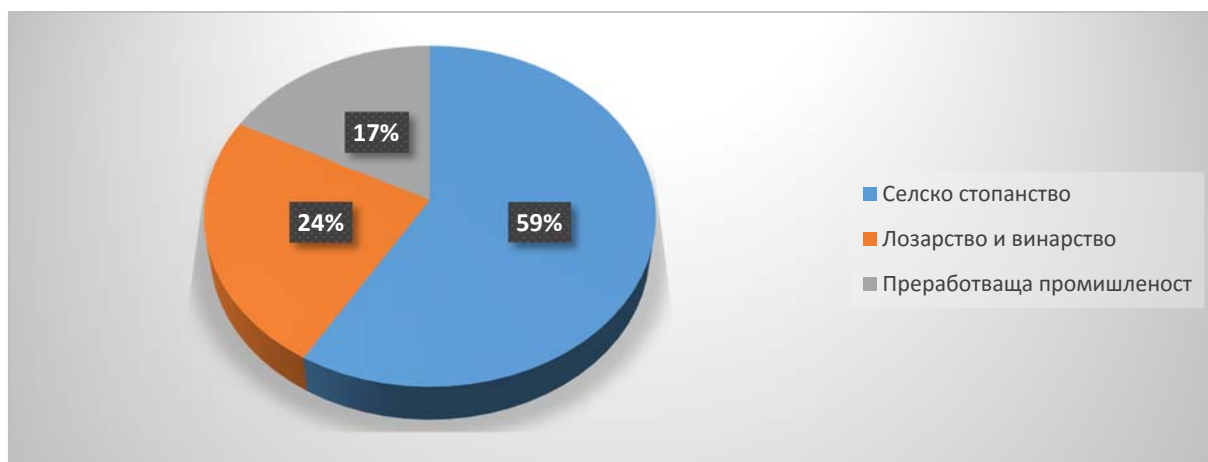
Лошо състояние на улиците в селищата и особено в селата. Сигнализация и маркировка.
Пътна инфраструктура, камери и светофари.
Питейна вода, воден цикъл, пречиствателни станции.
Безработица и заетост, младежка безработица, икономическа емиграция.
Липса на производствени предприятия, изоставащо икономическо развитие.
Недостатъчно инвестиции особено в малките села, в т.ч. ПЧИ.
Предотвратяване на наводнения и поддръжка на чистотата
Недобра социална инфраструктура
Ниски доходи на населението.
Благоустройство.
Липса на приоритети.

Вижда се, че наред със състоянието на улиците и пътната инфраструктура, проблем за общината е недостигът на свежи капитали за развитието на икономиката, било то под формата на поръчки от държавата или общината, било като частни вътрешни и чуждестранни инвестиции. В този смисъл ролята на МИГ става още по-голяма, защото се явява субект, осигуряващ финансиране на предприемачите и техните проекти.

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

3. Кой са най-перспективните икономически сектори в общината?

Мнението на анкетираните потвърждава статистическите данни в анализа на социално-икономическата характеристика на територията на МИГ „Харманли“.

хил. лв.

Икономически сектор	Бруто продукция	Приходи от дейността	Нетни приходи от продажби	Печалба	Загуба
Селско, горско и рибно стопанство	22153	30992	19247	4849	843
Добивна промишленост	765	943	704	69	
Преработваща промишленост	67069	72210	69356	4559	845
Община Харманли	141951	264149	242849	20997	5977
Общо за областта	2224727	3564193	3283033	223459	93371

Очевидно е мнението, че бъдещето на общината се вижда в областта на селското стопанство и свързаната с него преработваща промишленост. И към 2013 г. тези сектори съставляват 62,85% от бруто продукцията на икономическия сектор в община Харманли и 4,01% от тази на област Хасково. Следователно вниманието на МИГ трябва да бъде насочено към проекти, които ще се финансират от ПРСР, като се държи сметка и на създаването на нови работни места. Интересни са и останалите отговори:

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Кои са най-перспективните икономически сектори в общината?

Лозарство и винарство.
Селско стопанство, земеделие и животновъдство.
Търговия.
Преработвателна и лека промишленост (шивашка, хранителна, керамична и др.).
Услуги (автосервиз и др.).
Развитие на малките и средни предприятия.
Електромашинна промишленост (производство на електродвигатели).
Туризм.

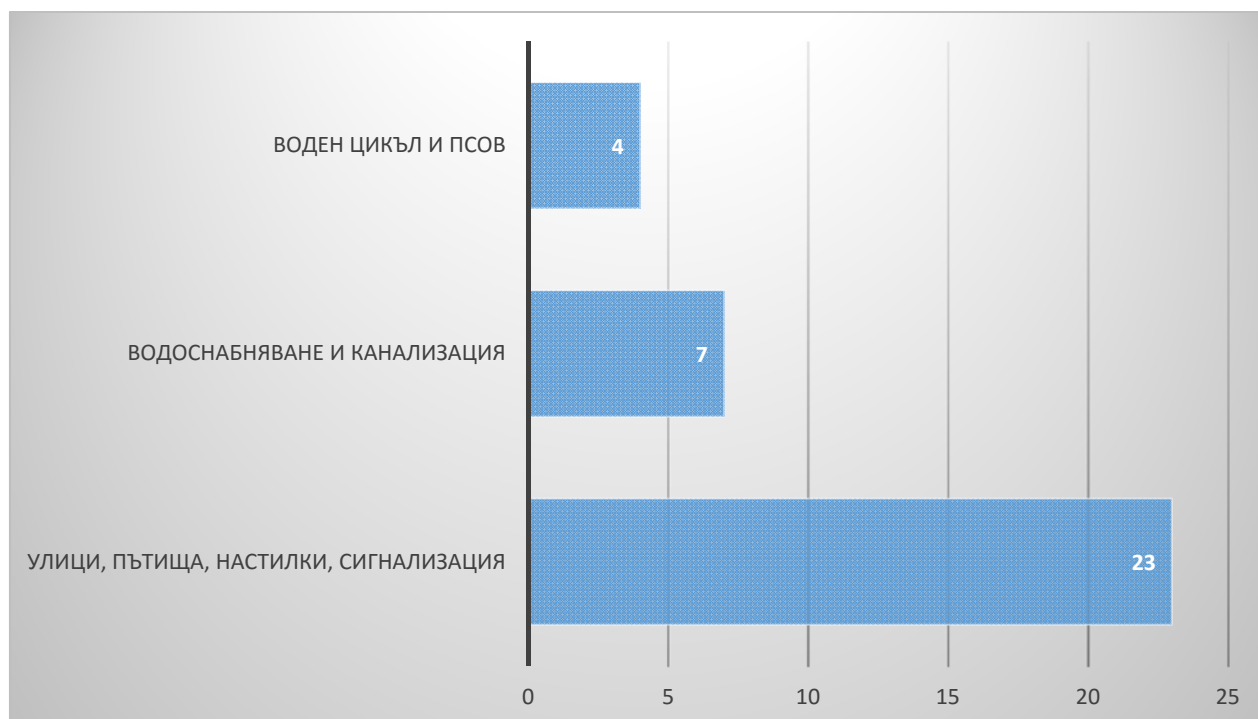
Отговорите са групирани по теми. Пълните списъци с отговори на отворени въпроси са приложени при анкетните карти.

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

По подобен начин кореспондират приоритетите с проблемите и при въпроса за инфраструктурните проекти.

4. Кой са най-важните инфраструктурни проекти в общината?

Въпреки че на практика водоснабдяването и канализацията да попада в една тема с водния цикъл и пречиствателните станции, застъпващите важността на пътната инфраструктура са почти два пъти повече, което трябва да се има предвид при планирането и приоритизирането на бюджета на МИГ. Ето и останалите отговори, групирани по теми:

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Кои са най-важните инфраструктурни проекти в общината?

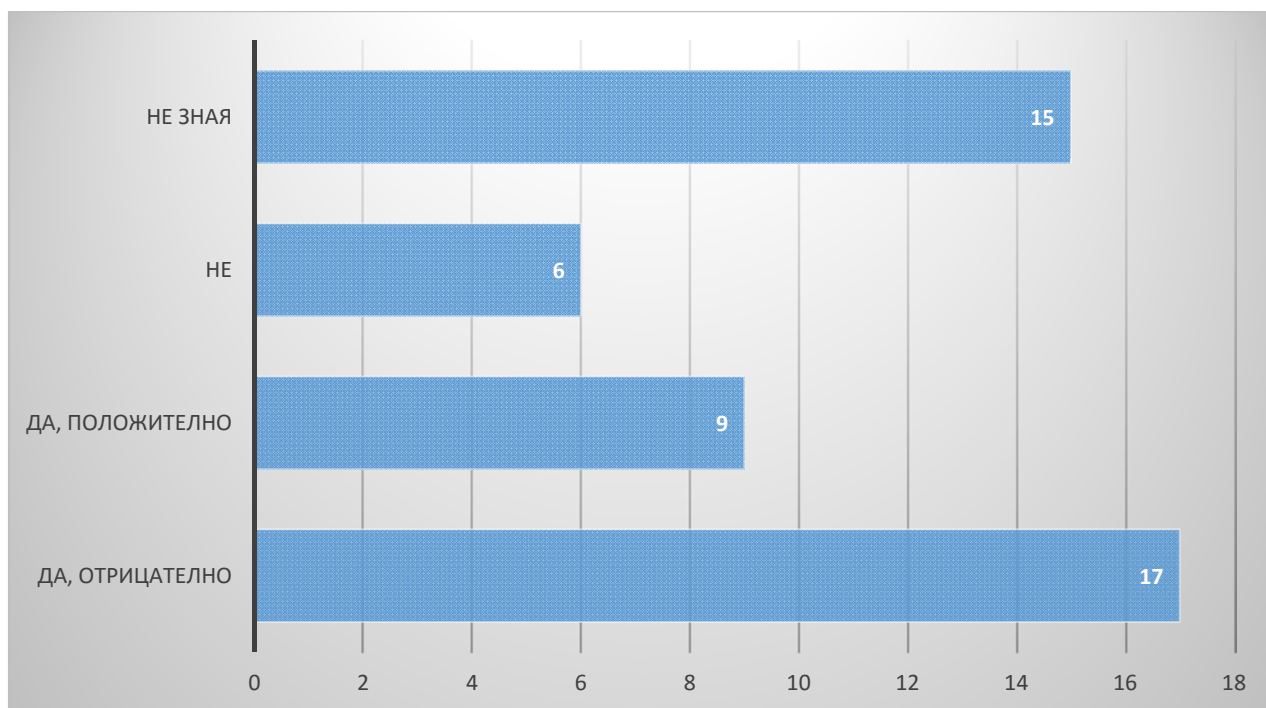
Улиците в селата.
Светофари, пътища.
Водоснабдяване и канализация (особено в селата), пречиствателни станции.
Воден цикъл.
Паркове и детски площадки.
Ремонт на обществени сгради.
Превенция от наводнения.
Улично осветление.
Пътища и улици, нови пътни настилки.

Според запитаните, важните за общината инфраструктурни проекти до голяма степен се покриват със списъка на най-спешните проблеми за решаване и това е логично. Отново се откроява необходимостта от подобряване на уличната и пътната инфраструктура – нови настилки, улично осветление, маркировка и сигнализация, както и модернизирването на водопроводната и канализационна инфраструктура чрез изграждане на водни цикли и пречиствателни станции.

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

5. Оказва ли влияние световната икономика върху икономиката на общината?

Вижда се, че голяма част от отговорите нямат представа или мнение за влиянието на световната икономика върху регионалната. От тези, които имат мнение значителна част смятат, че световната икономика не влияе на регионалната, което е дълбоко погрешно, а онези, които са на мнение, че влиянието ѝ е положително, са почти два пъти по-малко от другите, които вярват, че влияе отрицателно. Те обосновават скептицизма си с нормативната регулация от страна на Европейския съюз и непосилния конкурентен натиск на по-развитите и по-щедро субсидирани икономики. Показателни са и конкретните отговори на въпроса за влиянието на международните икономически отношения върху стопанския сектор на Харманли:

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

6. Как международната икономика влияе на икономиката в общината?

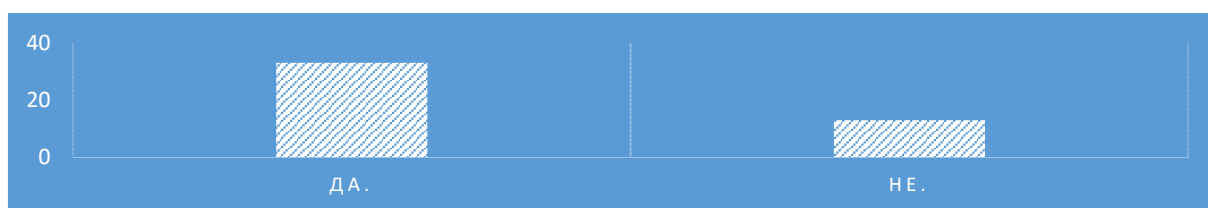
Отрицателно
Положително при благоприятно развитие
Пропорционално
Покачване в ценовия сектор, налагане на критерии и ограничения, трудно достижими за страната.
Големите държави привличат богатата към себе си. <i>Разбира се, тук се пропуска, че големите държави (силните икономики) също така създават блага. Те привличат ресурси, но изнасят продукция, наука и ноухау.</i>
Световните кризи и икономическия подем се отразяват със закъснение. <i>Това е така и трябва да се отчита както отрицателното, така и положителното значение на този факт. По принцип по-слабо развитите икономически системи остават и по-слабо засегнати от световните кризи, но пък много бавно се връщат към режим на растеж.</i>
Влияе пряко, но зависи от държавната политика към малките общини
С проекти за обновяване
Развитите икономики привличат хората в трудоспособна възраст, което води до обезлюдяване и спад с икономическите сектори. <i>Много точно формулиран проблем. Европейските фондове донякъде смекчават негативните последици от него и в този смисъл ролята на МИГ и проектите които финансира, става още по-важна.</i>

Сходните отговори са обобщени. Като цяло впечатлението е, че предизвикателствата са повече от позитивите. Това води до тревога у местните предприемачи. Затова и МИГ трябва обърне особено внимание на проекти, повишаващи конкурентоспособността на малките предприятия и земеделските производители.

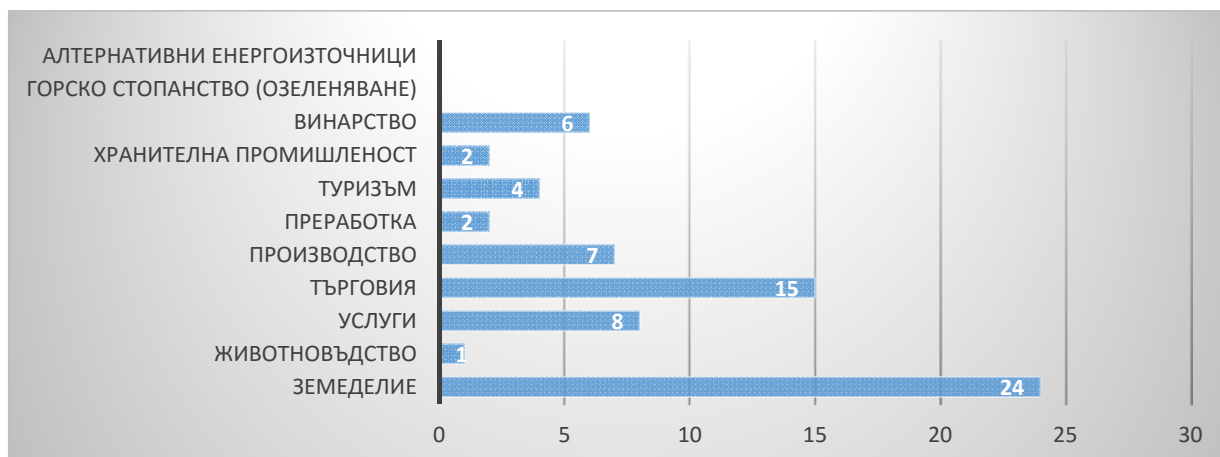
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

7. Вие лично имате ли потенциал да развиете нов бизнес?

Обнадеждаващо е, че два пъти повече са анкетираните, които вярват (и знаят), че имат потенциал да стартират нов бизнес. Интересно е и разпределението на предпочитанията:

8. В кое направление имате потенциал да развиете предприемаческа инициатива?

Там, където анкетираните виждат най-голяма перспектива за развитие на общината, там са насочени и намеренията им за стартиране на нов бизнес – селското стопанство. Прави впечатление, че намеренията за стопанска дейност в сектора на туризма са по-малки от очакванията на фона на даденостите. Може би предприемачите се опасяват, че секторът все още не е достатъчно развит, влияние върху което оказва и лошата пътна инфраструктура на територията на общината.

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

9. Какво би ви разколебало да стартирате нов бизнес?

Както и в други общини, тук се наблюдава характерната за страната картина – предприемчивите хора са разколебани да започнат нов бизнес, защото виждат пречките, които могат да обрекат усилията им на неуспех. Тези пречки могат да бъдат разглеждани в три групи:

1. Обективни – общата икономическа обстановка.

Това са преди всичко факторите, свързани с конкурентния натиск от по-развитите икономики и процесите, които се развиват в световната икономика. Анкетираните правилно отчитат, че регионалната икономика е с по-малка конкурентоспособност заради недостатъчни инвестиции, липса на иновации и недостиг на квалифицирана работна ръка. Регионалната икономика също така по правило излиза по-бавно от кризи, с които по-развитите икономики се справят по-бързо.

2. Субективни.

Преди всичко лошият бизнес климат, който се изразява в непредвидимост на условията дори и в най-краткосрочен план, липса на гарантирана законност и корупция. Тук спадат трудностите, които предприемачите срещат при контактите си с администрацията – утежнени процедури, ненужно много разрешителни и лицензионни режими, некомпетентност на заетите в администрацията.

3. Човешки ресурси.

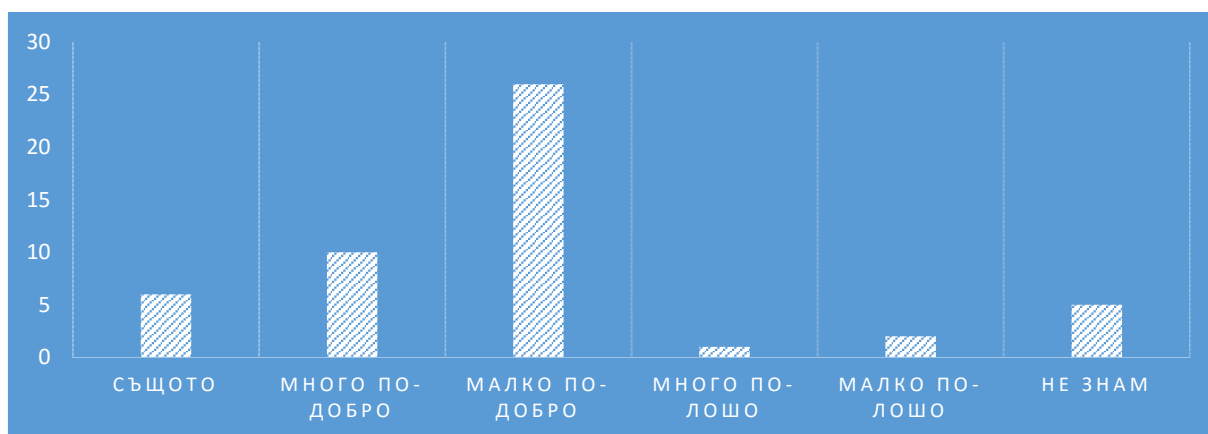
Не на последно място по значение е липсата на квалифициран персонал. Това явление е свързано с няколко фактора: липса на възможности за обучение и квалификация, недостатъчно заплащане, лоша социална инфраструктура и икономическа емиграция като резултат от всичко това.

Най-лошото съчетание е наличие на безработица (вкл. и младежка) от една страна и недостиг на желаещи и способни да заемат новооткритите работни места.

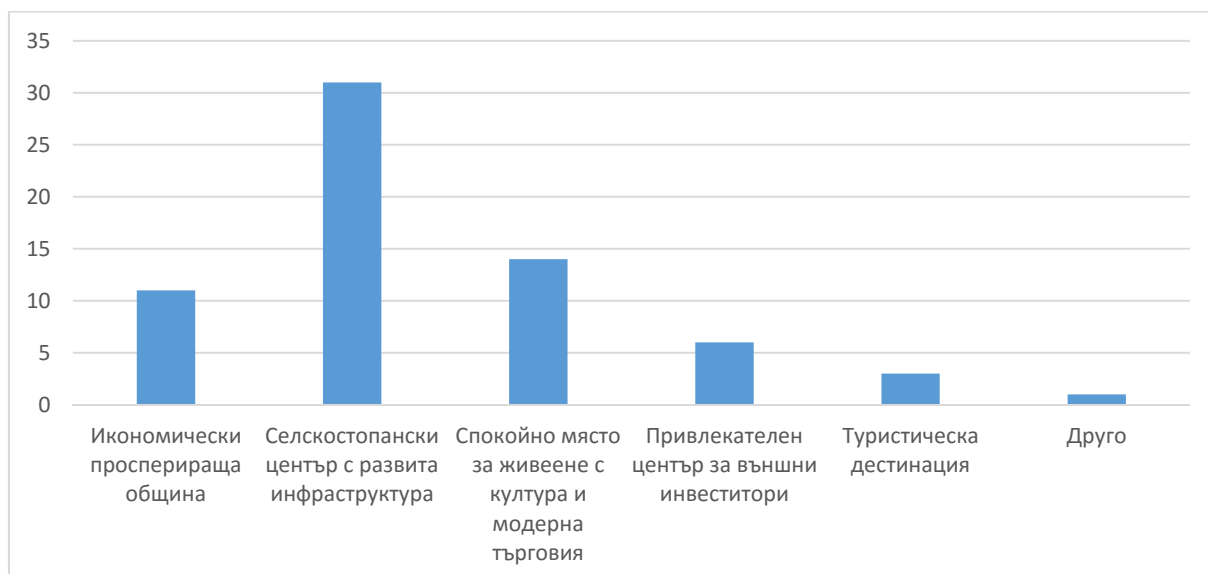
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

10. Какво смятате, че ще бъде състоянието на вашата община след 5 години?

Въпреки известните колебания у предприемачите по въпроса за стартиране на нов бизнес, като цяло анкетираният показват умерен и разумен оптимизъм по отношение бъдещото развитие на общината си.

11. В каква насока трябва да се развива общината?

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

12. Кои трябва да са приоритетите на общината в следващите 5 години?

Запитаните са на мнение, че през следващите 5 години общината не трябва да променя приоритетите си и да се развива в областите, в които е най-силна – селското стопанство и преработващата промишленост. Оценява се необходимостта от приоритизирането на МСП като генератор на работни места, увеличаването на доходите и намаляването на безработицата. Все още не се обръща достатъчно внимание на необходимостта от развитие и внедряване на нови технологии, особено информационни и комуникационни.

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Усилия на общината за подпомагане на бизнеса

13. Достатъчно ли подпомага местната власт икономическата дейност в общината?

Разбира се, тук отговор „не зная“ (близо половината отговори) трябва да се разглежда по-скоро като „не“. Разликата е, че отрицателно отговарят хора, потърсили, но не получили помощ, докато неопределено отговарят непотърсилите. И в двата случая не са получили. Почти идентично е и впечатлението от ангажимента на местната власт по отношение на нестопанския сектор:

14. Достатъчно ли подпомага местната власт нестопанската дейност в общината?

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

15. Кои са най-важните неща за подобряване в общината?

Прави впечатление, че има съответствие между отговорите, които се дават за проблемите на територията на общината и за най-важните теми, когато се говори за помощта, която оказва общината на бизнеса. Така от една страна безработицата е сред най-големите проблеми, а от друга се нарежда начело срез задачите, които хората очакват общината да реши. Два пъти повече са хората, които очакват общината пряко да реши проблема с безработицата, от онези, които искат тя да подкрепи малките и средни предприятия, за да създадат заетост те.

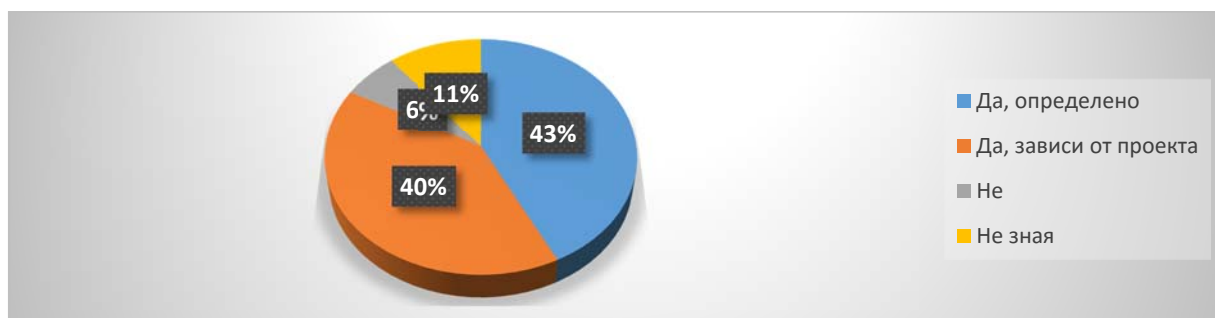
По същия начин стои и въпросът с привличането на инвестиции. Бизнесът вижда в лицето на общината, ако не посредник, то поне основен фактор в привличането на инвестиции в предприятията на територията. Изводите са два: първо, бизнесът не се чувства достатъчно силен да реинвестира в себе си и остро се нуждае от свежи капитали; второ, не вижда в себе си увереност за търсене на партньори и инвеститори и разчита на авторитета на властите. При това положение проекти за МСП, финансирани от МИГ, биха оказали изключително ползотворно влияние.

Останалите очаквания към общината са типични – пътна инфраструктура, водопровод и канализация, благоустройство – все неща, които общината дължи на бизнеса за нормалното му развитие и функциониране.

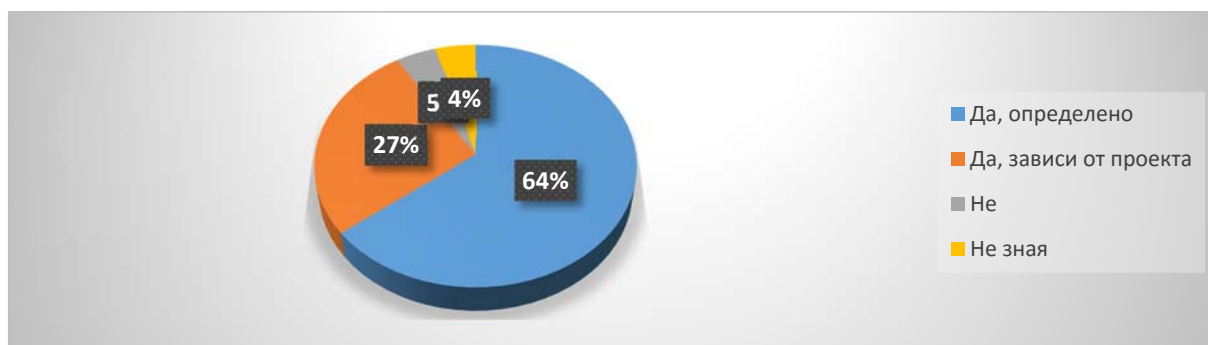

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

16. Бихте ли участвали в проекти (самостоятелно или с местната власт) за подобряване на икономическата и социалната обстановка в общината?

18. Бихте ли участвали с проект, финансиран чрез местна инициативна група (МИГ)?

С цели 20% повече са хората, които заявяват готовност да участват в проект, финансиран чрез МИГ, в сравнение с онези, които са готови да участват самостоятелно или в партньорство с общината. Това говори за доверие в подхода „Водено от общностите местно развитие“, породено и затвърдено от резултатите на МИГ през предишния период.

Трябва да се държи сметка и на голямото количество анкетирувани, които са дали отговор „зависи от проекта“ – те са по-взискателни и същевременно по-колебливи. Местната инициативна група трябва внимателно да разработва проектите, които ще обявява за кандидатстване, за да може да мотивира максимален брой потенциални изпълнители.

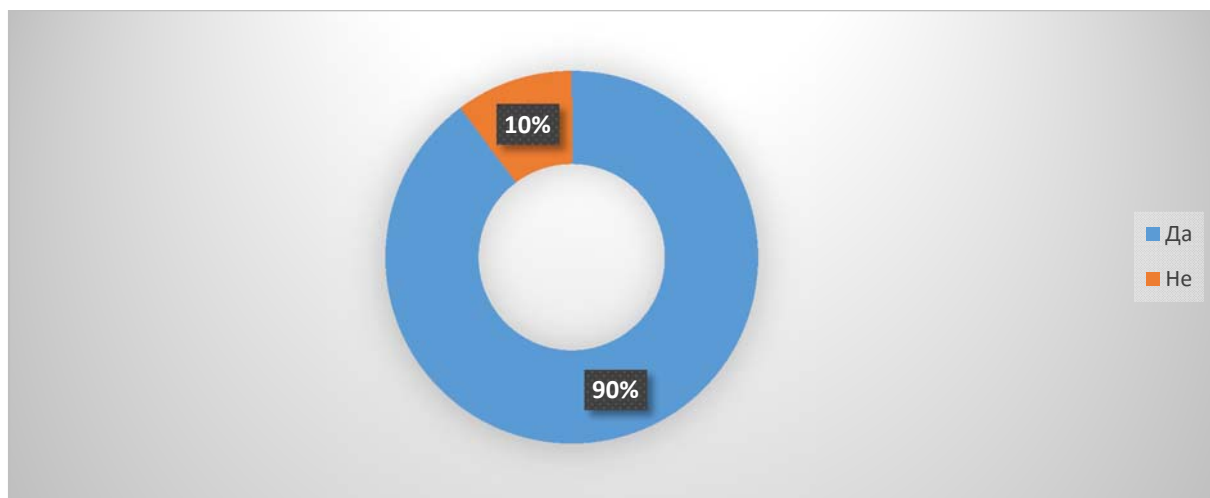

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Нужда от обучения

Този раздел показва необходимостта от предоставяне на нова информация и придобиване на нови знания и умения в две важни направления: 1. Информираност и умения за работа с програмите на европейските фондове; 2. Придобиване на компетентност и квалификация в областите на кандидатстване – необходими умения за изпълнението на проекти, финансирани по оперативните програми.

19. Бихте ли желали да бъде организирано обучение за повишаване на квалификацията по развиване на проекти с европейско финансиране?

Съотношението 9:1 е повече от категорично в подкрепа на интереса от страна на общността към готовността за работа по проекти, финансирани от европейските фондове. Същевременно това съотношение показва и осъзнаването на проблема за недостатъчната подготвеност. Това следва да бъде ярък индикатор пред МИГ, когато популяризира дейността си и обявява проекти за кандидатстване.

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

20. Какви профили да бъдат включени в обучението?

Най-големият интерес към обучението по селско стопанство и агрономия показва две неща: първо, че в този сектор проекти възнамеряват да развиват хора без опит в него и второ, проектите, които ще кандидатстват за финансиране от МИГ предполагат разкриването на нови работни места, които ще бъдат заети включително и от хора без опит в професията.

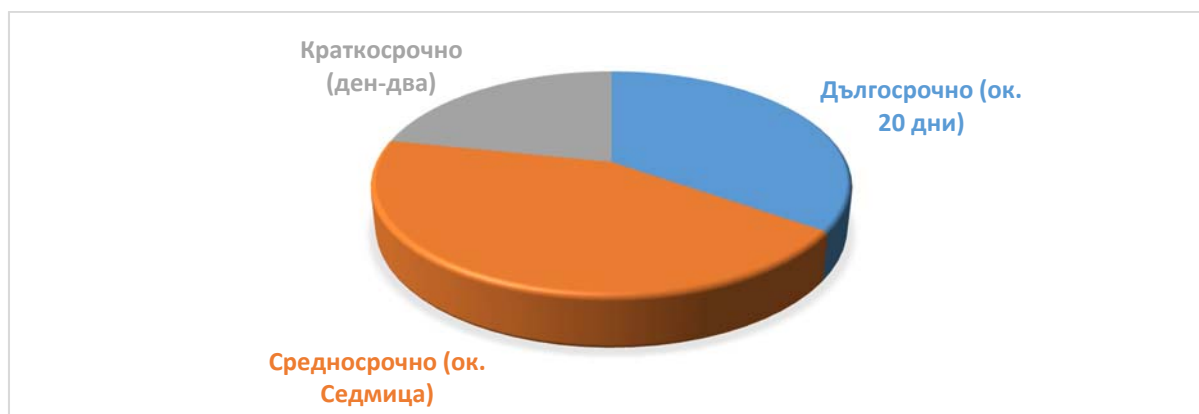
Показателен е и интересът в областта на маркетинга и логистиката. Той показва, че ключово значение за решението за пристъпване към осъществяването на даден проект има схемата за реализация на продукцията от него.

Интересът към счетоводство, чужди езици и работа с информационни и комуникационни технологии свидетелства за разбирането на промените, настъпващи в регионалната икономика с развитието на проекти, финансирани от европейските фондове – необходимост от повече и качествено нова по вид информация и необходимост от много по-строга отчетност на извършените дейности.

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

21. Как да бъде организирано обучението като времетраене?

Анкетираните си дават сметка, че прекалено съгъстеното обучение няма да е ефективно, а отнемашото много време ще ги откъсне от ежедневните им задължения.

22. Как да бъде организирано обучението като брой на участниците и място?

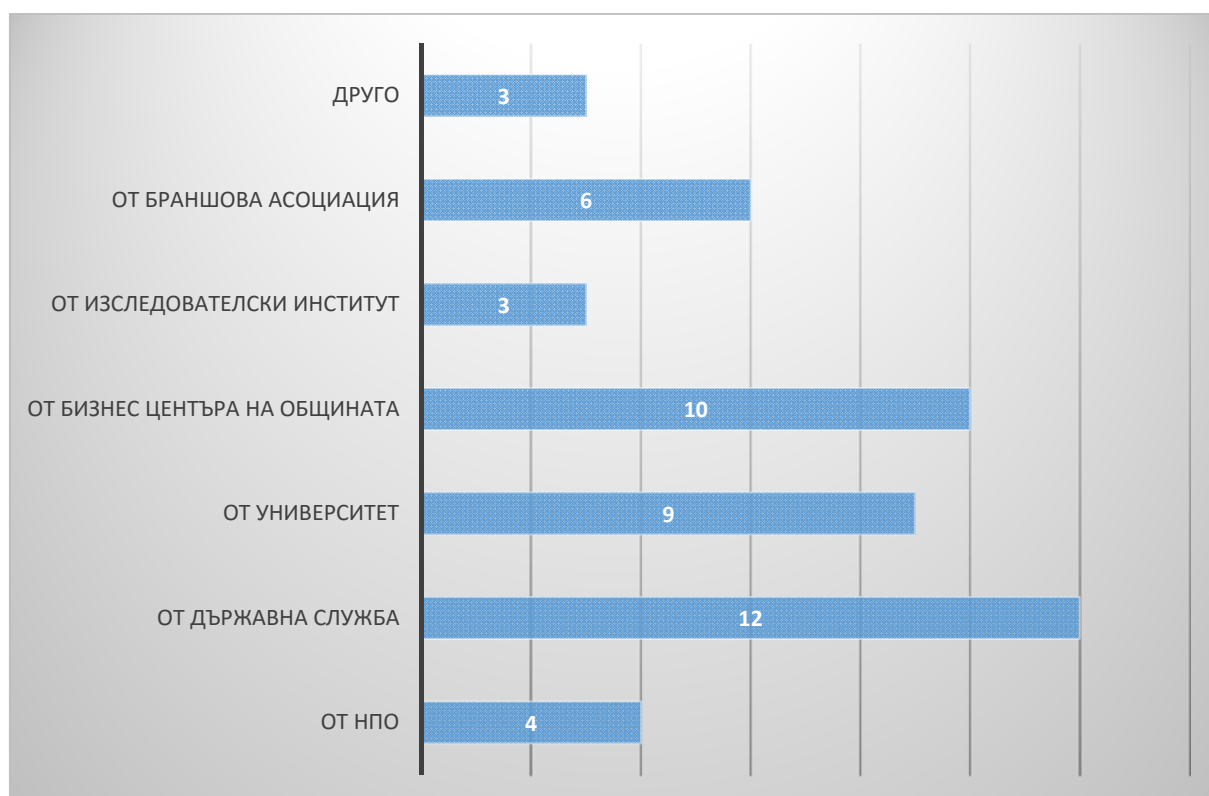

Очевидно за предпочитане са семинарите в общината, но трябва да се вземат предвид и съображенията на онези, за които е по-трудно да напускат стопанствата и да пътуват от тях.

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

23. Как да бъде организирано обучението според преподавателите?

Преобладаващите предпочитания са към държавните служби и бизнес центъра на общината. Най-малко е доверието към институтите и НПО. Причините за това могат да бъдат както негативен предишен опит, така и слабо познаване на дейността и възможностите за обучение, които могат да предложат подобни институции. Така или иначе мнението на анкетираните трябва да бъде взето предвид и да се търсят обучаващи програми чрез предпочитаните от тях учреждения. Когато това е отчасти или изцяло невъзможно, да се привличат външни лектори директно или чрез други организации, така че с експертизата си да покриват очакваните критерии.

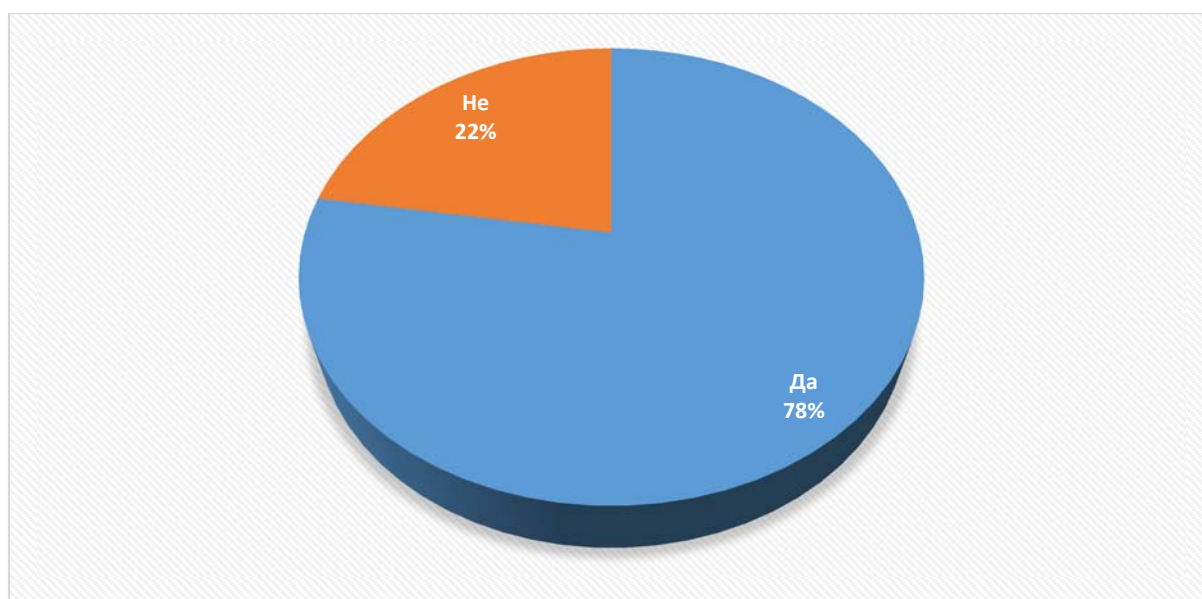

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Работа с програми на Европейския съюз

Първата група отговори в този раздел дават представа за степента, в която респондентите познават (на теория или в собствената си практика) работата с европейските фондове. Това е важно при изчисляването на потенциала на желаещите да кандидатстват с проекти по оперативните програми, тяхната готовност и капацитет да се справят. Втората част на раздела показва конкретните предпочитания и намерения на анкетираните за осъществяване на проекти по Оперативна програма „Развитие на селските райони“.

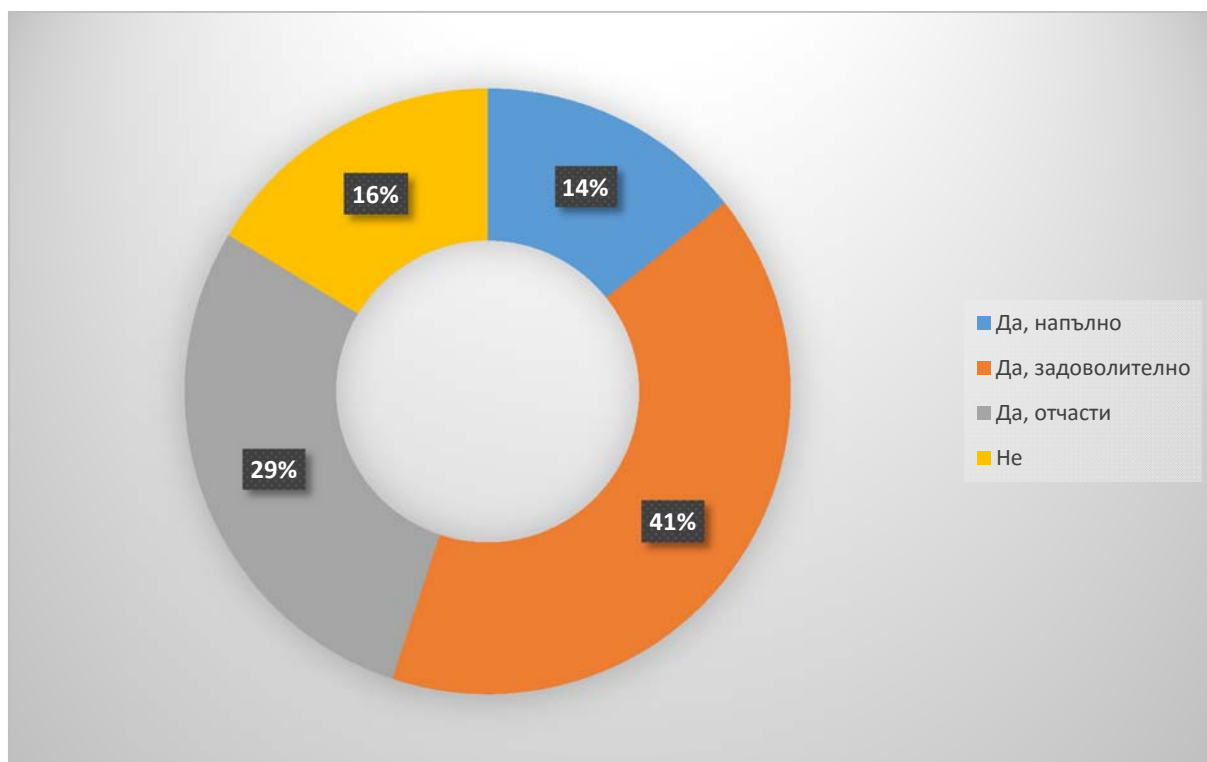
24. Проучвали ли сте финансиране по европейски програми?

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

25. Познавате ли начините за финансиране от европейските фондове?

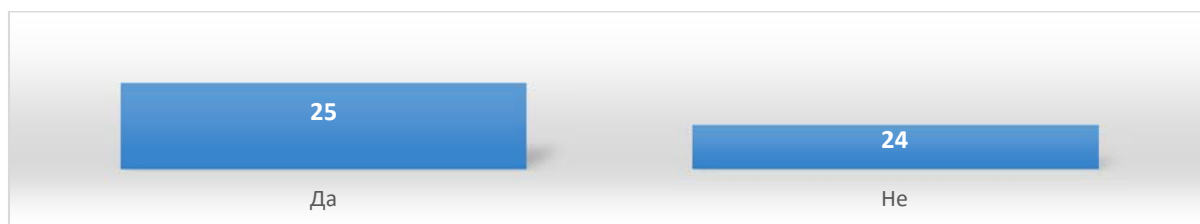
Повече от половината респонденти съобщават, че познават европейските програми в степен, която би им позволила да се справят с изготвянето и изпълнението на свой собствен проект. Това са групите, които познават „напълно“ и „задоволително“ начините за финансиране от европейските фондове.

Една трета от анкетираните познават тези начини отчасти, което значи, че те са в областта на общата им култура – знаят за съществуването на такива механизми и са запознати горе-долу с принципите на тяхното функциониране. Те заедно с онези, които признават, че изобщо не познават начините за кандидатстване с проекти пред европейските фондове, са целева група на по-интензивна разяснителна работа и усилия за включване в обучителни програми и мероприятия с цел повишаване на предприемаческата им мотивация.

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

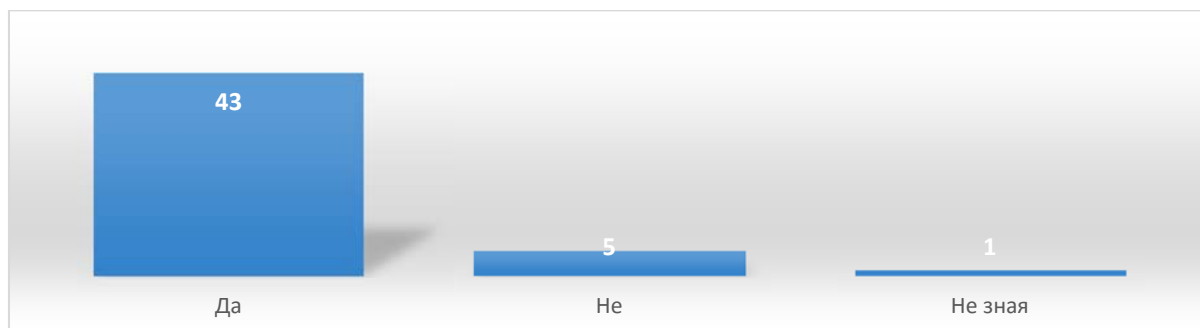
26. Осъществявали ли сте проект, финансиран от европейските фондове?

27. Осъществявате ли в момента проект, финансиран от европейските фондове?

28. Желаете ли да участвате в проекти, финансирани от европейските фондове?

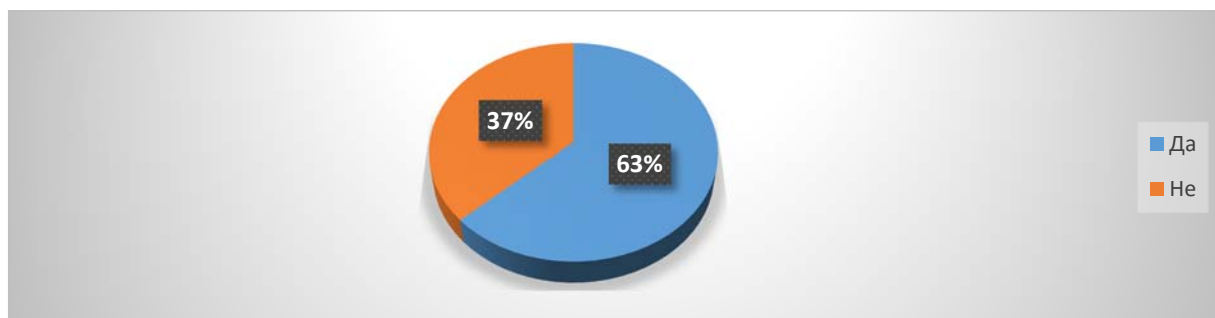

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

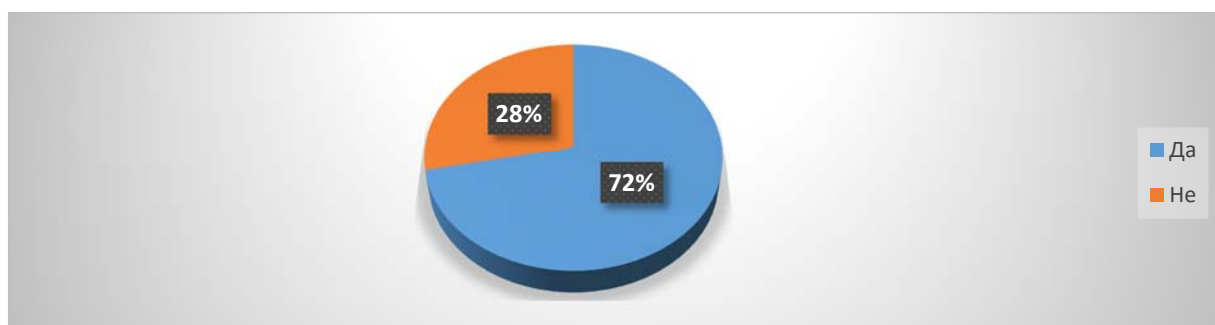
Повечето от анкетираните вече са осъществявали европейски проекти, а значителна част от тях дори в момента осъществяват такива. Голямо е количеството и на онези, които не са осъществявали проекти, но искат да осъществяват, окуражени от резултатите на МИГ през предишния програмен период.

Следващата част показва познаването на Програмата за развитие на селските райони и нагласите за участие в нея.

29. Познавате ли Програмата за развитие на селските райони (ПРСР)?

30. Възнамерявате ли да кандидатствате за финансиране по някоя от мерките на ПРСР?

Горните две графики отново показват тенденцията за повишен интерес към ПРСР дори у хора, които до този момент не са имали нищо общо с нея. Следват данни за конкретните намерения на желаещите да кандидатстват.

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

31. По коя мярка възнамерявате да кандидатствате?

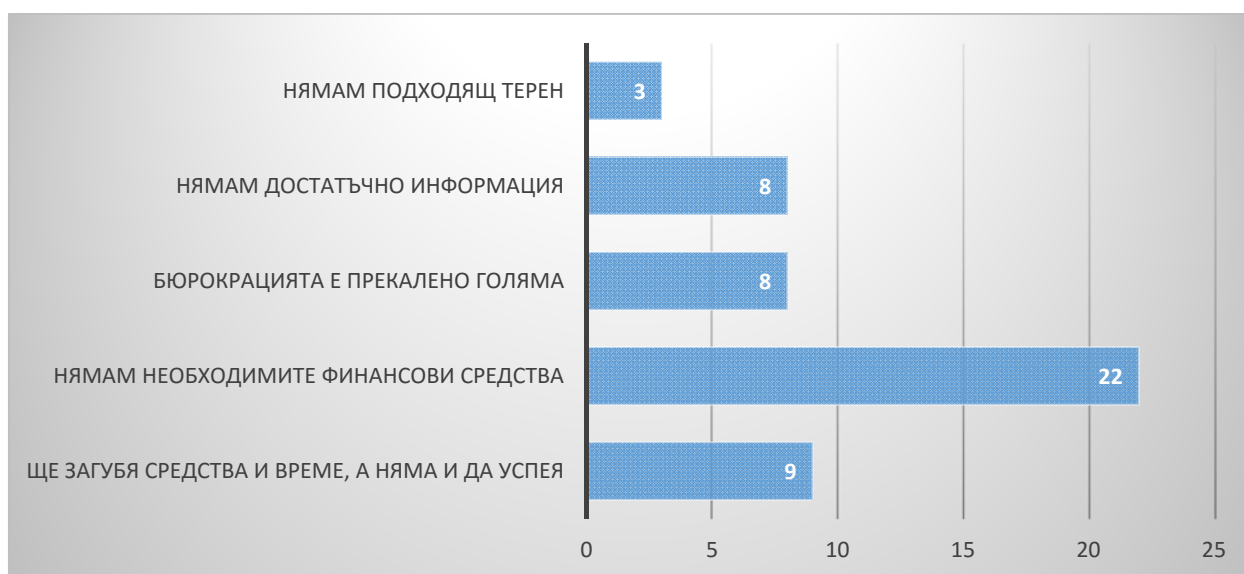
Мярка 1		Подмярка 8.5.	1
Подмярка 1.1.	2	Подмярка 8.6.	
Подмярка 1.2.	1	Подмярка 8.7.	
Подмярка 1.3.	2	Мярка 9.	1
Мярка 2	1	Мярка 10.	1
Подмярка 2.1.	5	Подмярка 10.1.	1
Подмярка 2.3.		Подмярка: 10.2.	3
Мярка 4.	4	Мярка 11.	2
Подмярка 4.1.	9	Мярка 12.	
Подмярка 4.2.	4	Подмярка 12.1.	2
Подмярка 4.3.		Подмярка 12.2.	
Подмярка 4.4.	1	Подмярка 12.3.	
Мярка 6	4	Мярка 13.	
Подмярка 6.1.	3	Подмярка 13.1.	2
Подмярка 6.2.		Подмярка 13.2.	
Подмярка 6.4.	17	Мярка 14.	
Мярка 7	7	Мярка 15.	
Подмярка 7.2.	2	Подмярка 15.1.	
Подмярка 7.3.	1	Подмярка 15.2.	2
Подмярка 7.4.	1	Мярка 16.	1
Подмярка 7.5.		Подмярка 16.1.	1
Подмярка 7.6.	1	Подмярка 16.4.	2
Мярка 8	3	ОПОС 2014 - 2020;	
Подмярка 8.1.	2	ОПРЧР 2014 - 2020;	1
Подмярка 8.2.	1	ОПИК 2014 - 2020;	1
		ОПНОИР 2014 – 2020	1

Заб: Пълното наименование на мерките може да се види в приложените таблици с данните от анкетните карти.

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

32. Защо няма да кандидатствате? (ако няма да кандидатствате)

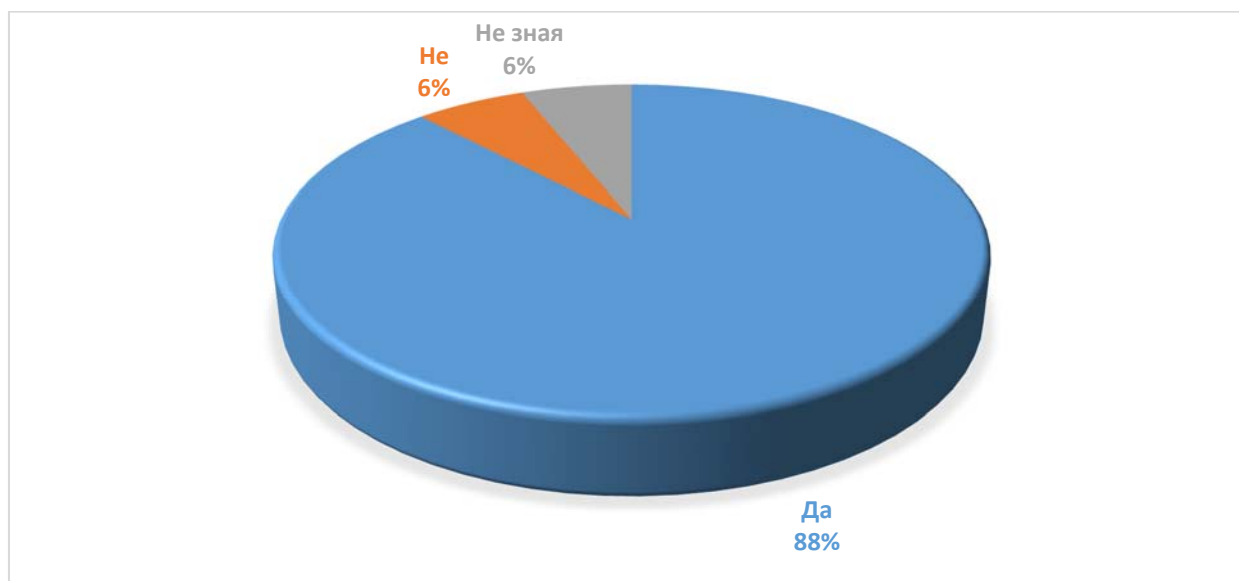
Почти половината от анкетираните посочват като основна причина, която би им попречила да кандидатстват със свой проект, въпреки желанието си, липсата на необходимите финансови средства за първоначално вложение. Иначе казано, това е проблемът с невъзможността „да изчакам да ми върнат парите“. Тази група потенциални бенефициенти би могла да бъде допълнително мотивирана, ако МИГ съдейства за контакта между нея и финансови институции, проявяващи интерес да отпускат кредити или да предлагат други инструменти, облекчаващи кандидатстването на субекти в слаба позиция.

С еднаква тежест са мотивите за липсата на информация и за бюрократичните спънки. И по двете теми МИГ може да предостави на желаещите експертна помощ – както за получаване на необходимата информация, така и при изготвяне и окомплектоване на конкурсната документация, нейното входиране в Управляващия орган и последващото управление на проектите.

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

33. Има ли нужда от информационно-консултантско бюро по националните и европейските програми?

Необходимостта от експертна помощ в процеса на изготвяне и осъществяване на проектите показва и въпрос № 33. Почти единодушни са анкетираните за необходимостта от наличието на специализирана служба, която да бъде на тяхно разположение в процеса на взаимоотношенията им с оперативните програми.

Един от проектите, които ще обяви МИГ, може да бъде точно в тази посока. Ако този проект се реализира сред първите проекти на МИГ, може да се очаква много по-голям интерес от страна на потенциални бенефициенти и съответно много по-голям брой обявени, спечелени и изпълнени проекти, следователно и висока усвояемост на бюджета.

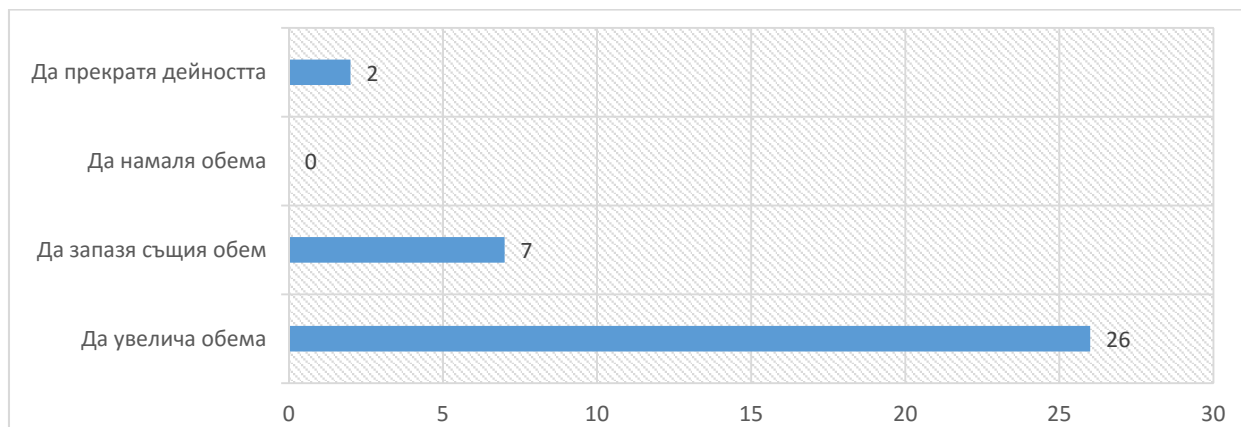
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Фирми и еднолични търговци

Този раздел е посветен изцяло на бизнеса и на въпросите в него са отговаряли само хора, притежаващи и управляващи търговски дружества и предприятия.

Акцентът е поставен изцяло върху два главни въпроса – необходимостта от информация и нуждата от повишаване на квалификацията на заетите във фирмите и производствата. Решавайки тези въпроси МИГ може да се превърне в ценен посредник между предприемачите и администрацията.

34. Какви са планове ви за развитие в следващите 3 години?

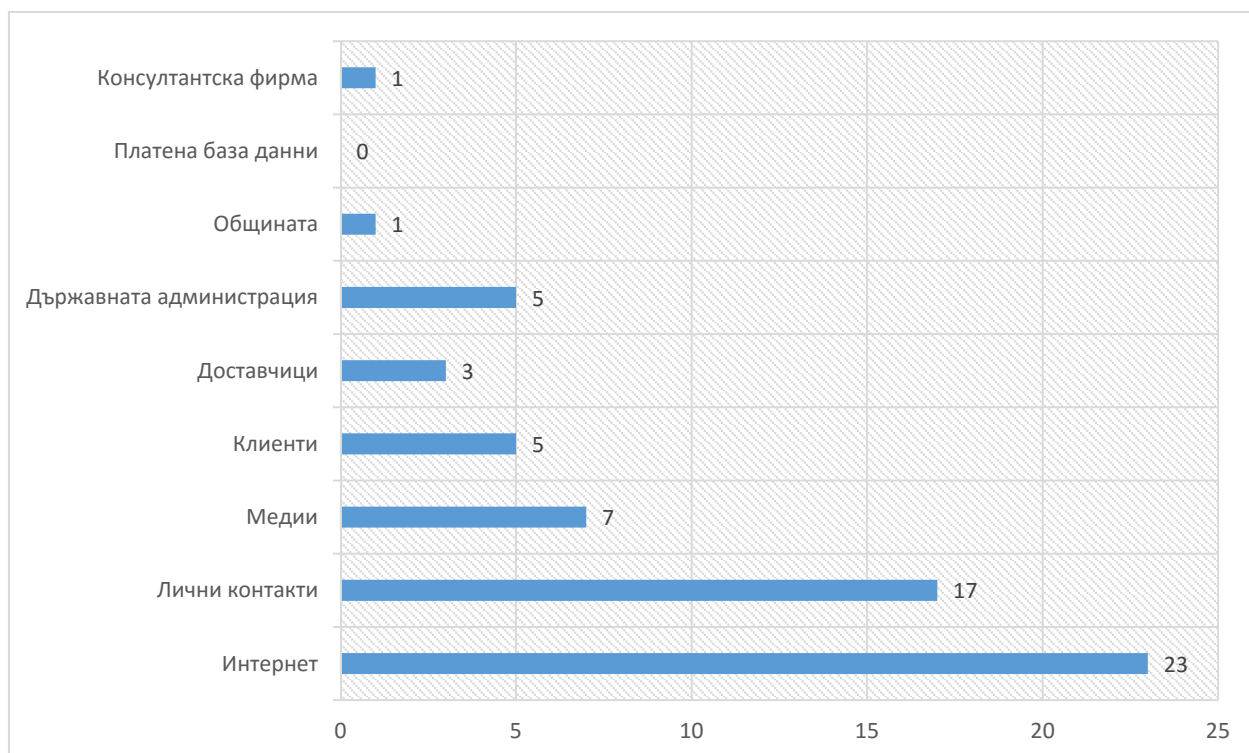

Оптимизмът у анкетираните е очевиден. Освен за личните им амбиции, той говори и за определени очаквания, свързани с цялостната икономическа обстановка – очакван икономически растеж, вливане на свежи капитали в икономиката на региона, повишаване на конкурентоспособността. Разбира се, отделен е въпросът доколко този оптимизъм е основателен и доколко се гради на реалистични изходни данни и прогнози.

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

35. Кой е основният източник на информация в сферата на дейността ви?

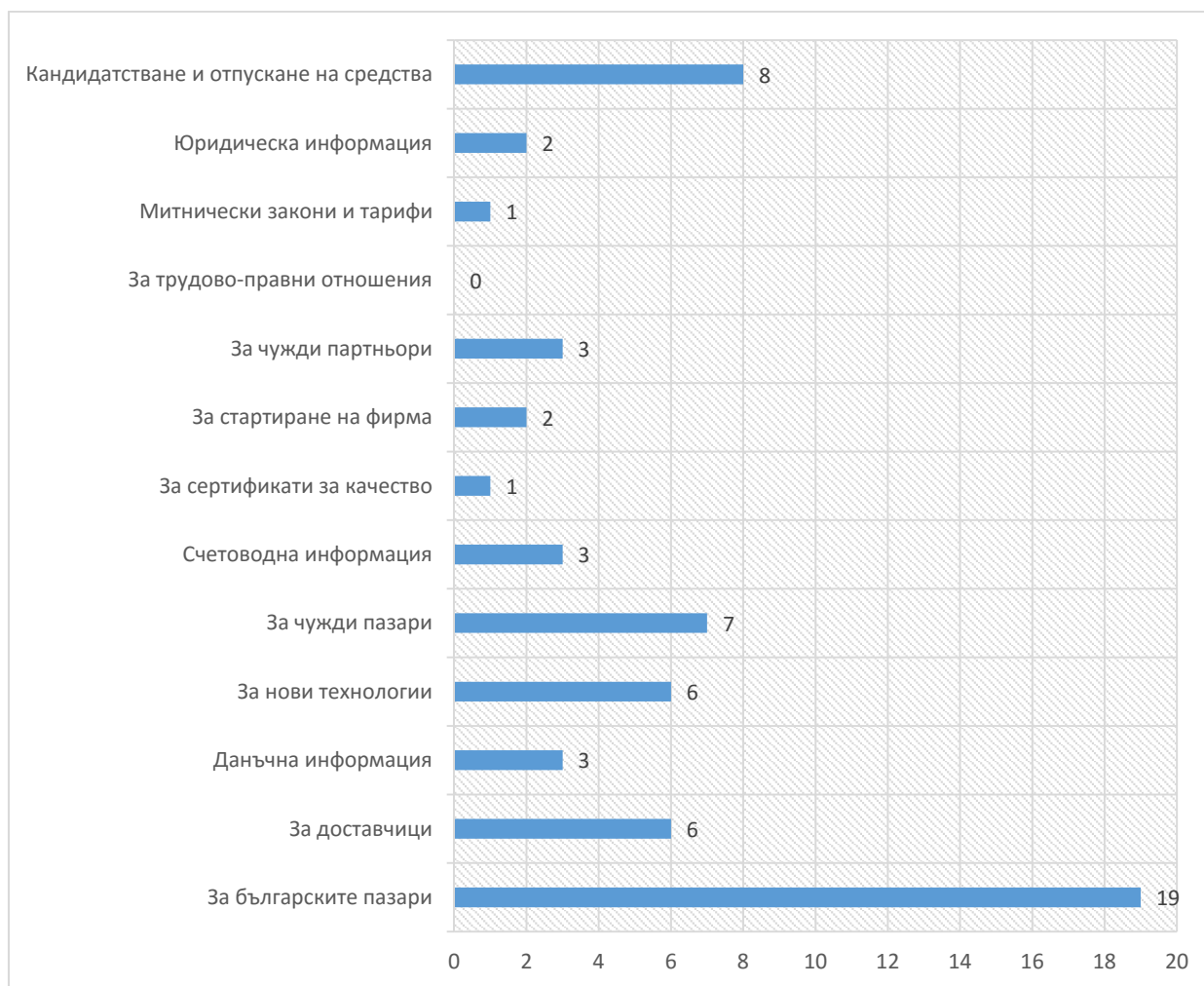
Този въпрос е важен, когато МИГ избира комуникационни канали за популяризиране на дейността си и обявяване на проекти. Очевидно най-популярният източник на информация е интернет и това не е изненадващо. По-интересно е, че личните контакти са основен източник на информация за над два пъти повече респонденти в сравнение с онези, които посочват общо „медии“ в т.ч. телевизия, радио и периодичен печат. Може да се направи изводът, че е оправдано да се концентрират усилия по посока на общата информираност на населението чрез обучителни мероприятия – семинари, конференции, срещи и др., на които да се предоставят предварително подготвени информационни материали.

Забележително е, че нито един от анкетираните не е посочил като свой основен източник на информация платените бази данни. Като се има предвид, че те съдържат най-полезната и най-качествена информация по всички въпроси, очевидно е налице неоползотворен потенциал за информирание на желаещите да кандидатстват със свои проекти.

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

36. От какъв вид информация имате най-голяма нужда?

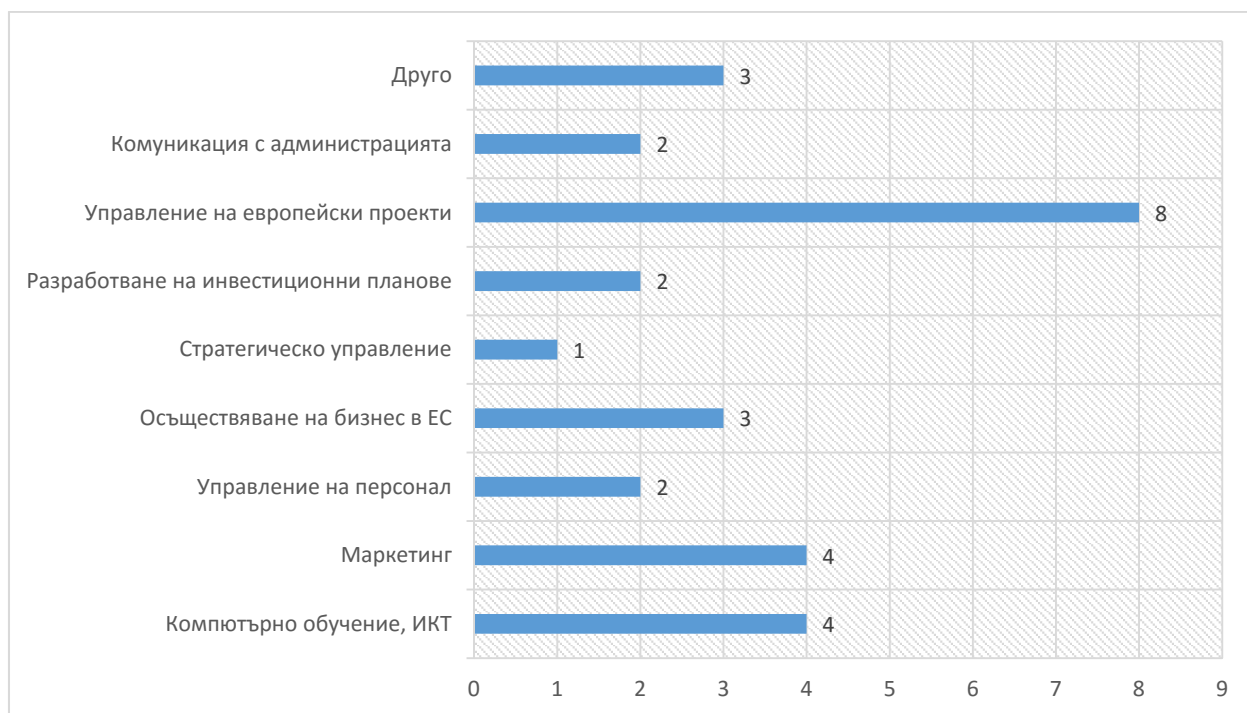

Очевиден е интересът на респондентите към специализирана информация. Много повече хора се интересуват от реализацията на продукта, отколкото от стартирането на дейността, макар че интересът към тази тема също е голям. МИГ би сенсibiliзирала много по-голяма част от населението, ако извърши маркетингово проучване на вътрешните пазари и предостави резултатите на желаещите да кандидатстват.

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

37. Смятате ли, че персоналят ви се нуждае от обучение в следните области?

Големият интерес към персонални умения в областта на управлението на европейски проекти говори, че местният бизнес именно в тях вижда реалистичния си път за развитие. МИГ може да отговори на тези нужди по два начина:

- Да организира обучение на персонала на бенефициентите, така че той да добие необходимите знания и умения;
- Да предостави директна консултантска помощ за сметка на своя експертен капацитет или чрез привлечени подизпълнители.

Най-малък е интересът към придобиване на квалификация от страна на персонала в областта на стратегическото управление. Това е обяснимо, защото на територията на МИГ не са много достатъчно големите предприятия, които да си позволят да имат точно такъв специализиран персонал – обикновено в тази област се ангажират собствениците и управителите.

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Следващите три въпроса чертаят една твърде неприятна картина и поставят пред МИГ важна задача за решаване.

38. Имате ли достатъчно информация за обществените поръчки на общината?

39. Имате ли достатъчно информация за държавните обществени поръчки?

40. Имате ли достатъчно информация за оперативните програми и еврофондовете?

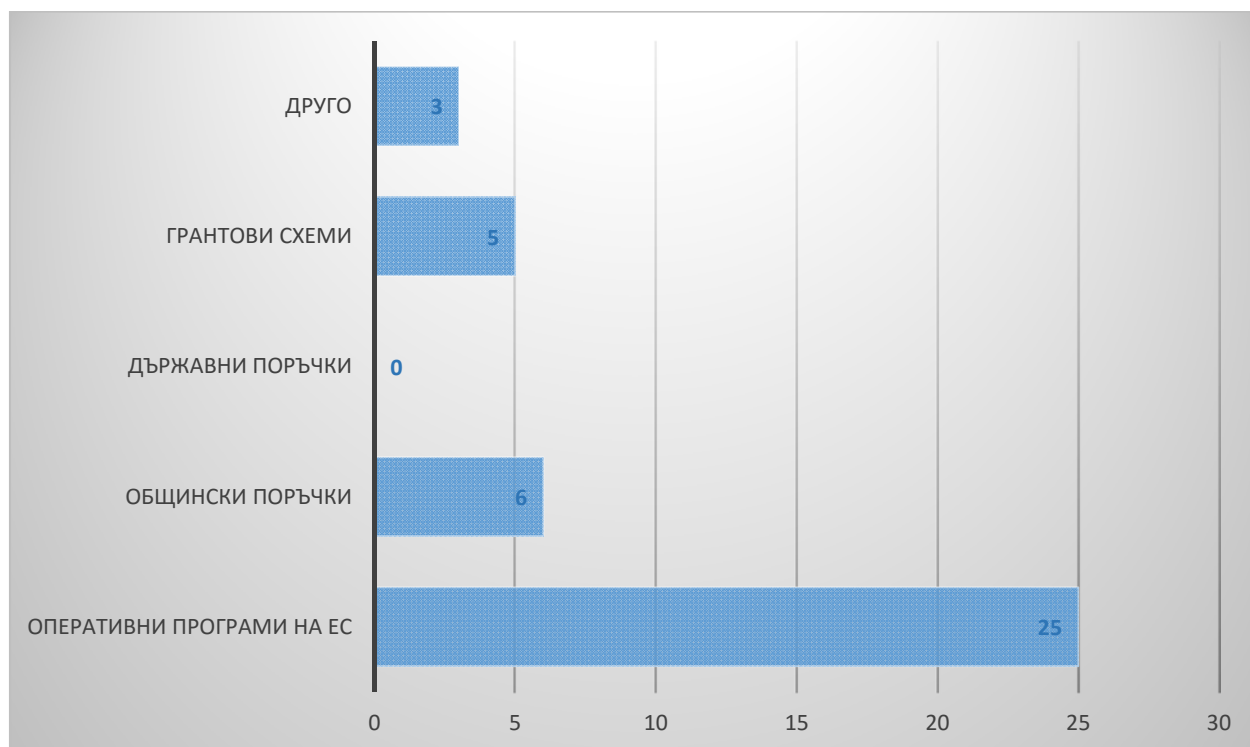

Дори да са налице потенциални бенефициенти по обявени програми за финансиране, значителна част от тях няма да се възползват поради незнание. Това е сериозен проблем на комуникацията.

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

41. Информация от коя от следните области ще помогне за развитието на вашата дейност?

Липсата на отговори от вида „държавни поръчки“ не следва да се разглежда като отсъствие на интерес от страна на бизнеса към обществените поръчки, обявявани от министерствата и други структури на държавата. По скоро трябва да се приема като знак за неувереност в собствените сили и конкурентоспособността на предприятията, която е осъзнато ниска и неспособна да се справи с натиска на „големите играчи“. Към тази конкурентоспособност спада не само технологичната обезпеченост, но и квалификацията на персонала и периодичното внедряване на иновация. Това са области, в които МИГ може да бъде полезна.

Интересът към общинските поръчки не е висок за сметка на интереса към финансиране по европейските фондове, като към него трябва да се разглежда и интересът към работа по проекти, обявени от МИГ по подхода Водено от общностите местно развитие.

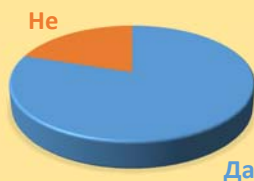
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Следващите три въпроса показват нивото на кооперираност на предприемачите и тяхната готовност за нея.

42. Има ли в общината бизнес сдружение, което помага на предприемачите?

43. Вие членувате ли в такова сдружение?

44. Вашата фирма сътрудничи ли с някоя от изброените организации?

Забелязва се, че докато преобладават фирмите, които членуват в бизнес сдружения и браншови организации, то онези, които си взаимодействат с тях, без да са техни членове, са по-скоро малцинство. Контактите са по-скоро с други частни фирми (контрагенти), отколкото с организации на фирми. Това не говори толкова за отсъствие на комуникационна култура, колкото за обстоятелството, че браншовите организации не разменят полезна информация помежду си – дефицит, който МИГ може да се опита да компенсира.

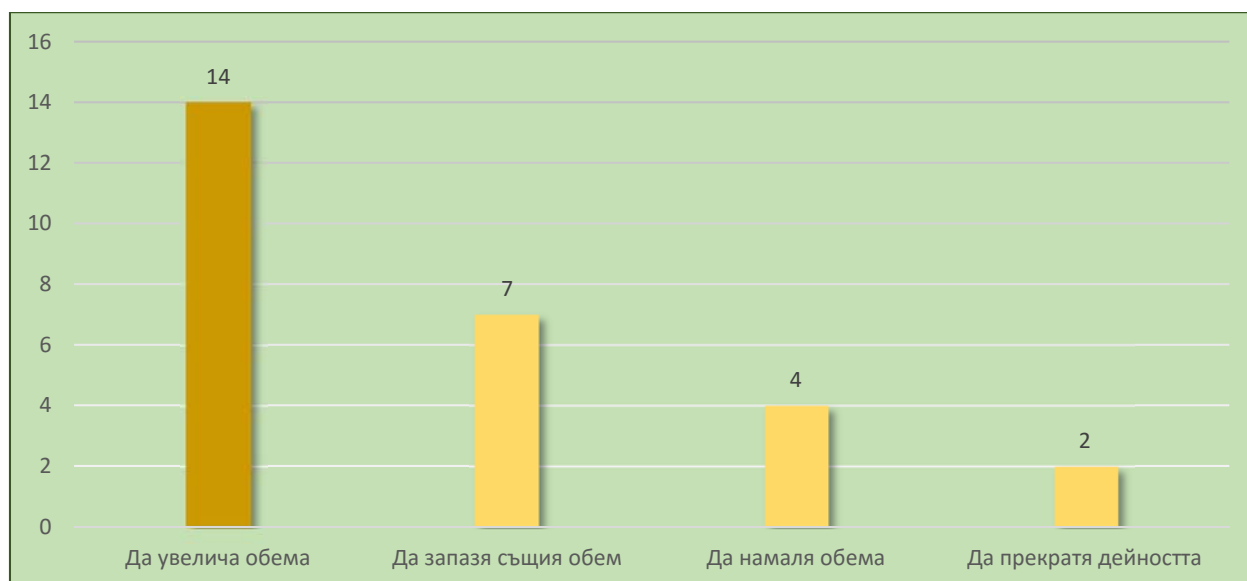

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Земеделие и животновъдство

Според отговорите на анкетирания до този момент селското стопанство се очертава като най-важният и най-перспективният отрасъл на територията на МИГ „Харманли“. Към него се проявява най-голям интерес и там ще се очакват най-много желаещи да кандидатстват със собствени проекти за финансиране от оперативните програми на европейските фондове. Този раздел показва визията на анкетирания за бъдещето на сектора и за собственото им място в него.

45. Какви са плановите ви за развитие в следващите 3 години?

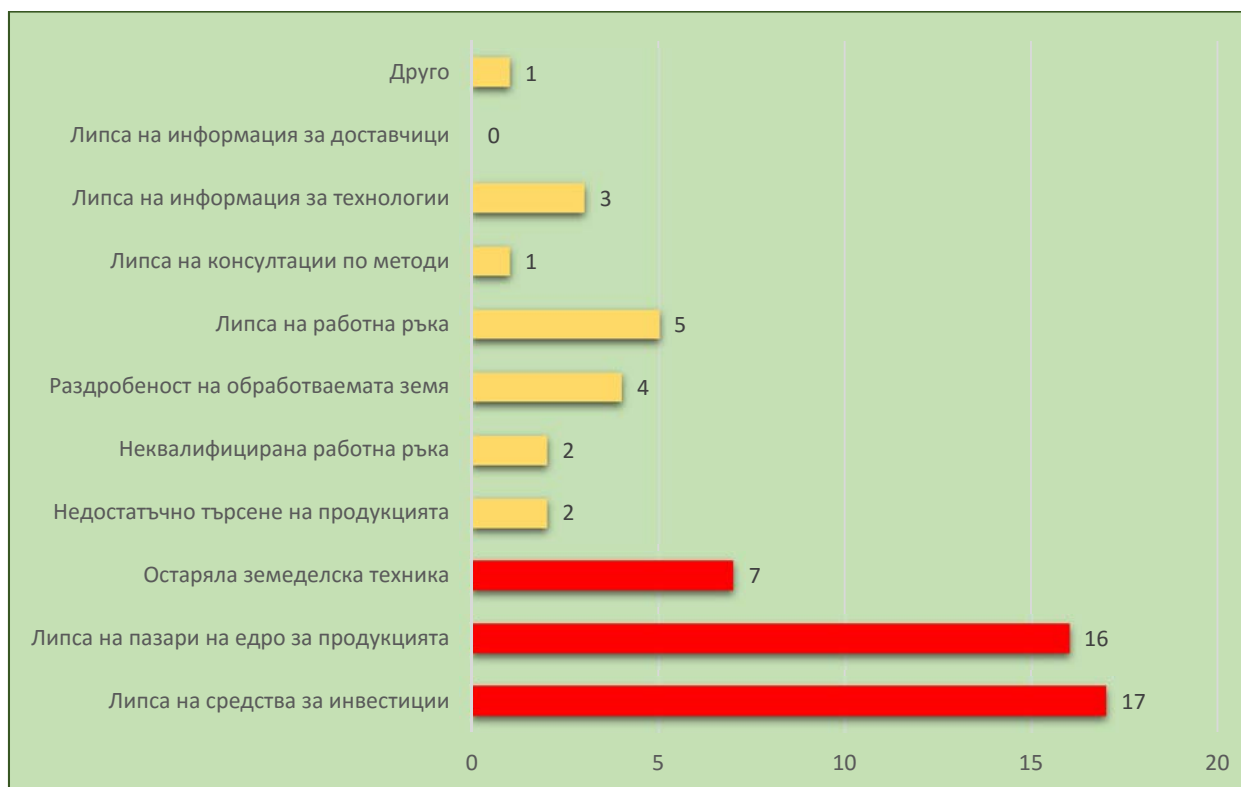

Както и при бизнеса, тук се наблюдава същият оптимизъм относно бъдещото развитие на общината. Той почива върху надеждата за тъй дългоочаквания икономически растеж, политическа стабилност, увеличаването на вътрешните и преките чуждестранни инвестиции и най-вече на възможностите, които дават оперативните програми на европейските фондове. Значение за наличието на този оптимизъм има и успешната работа на МИГ „Харманли“ през предишния програмен период.

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

46. Кои са трите най-важни проблема пред развитието на земеделието и животновъдството в общината?

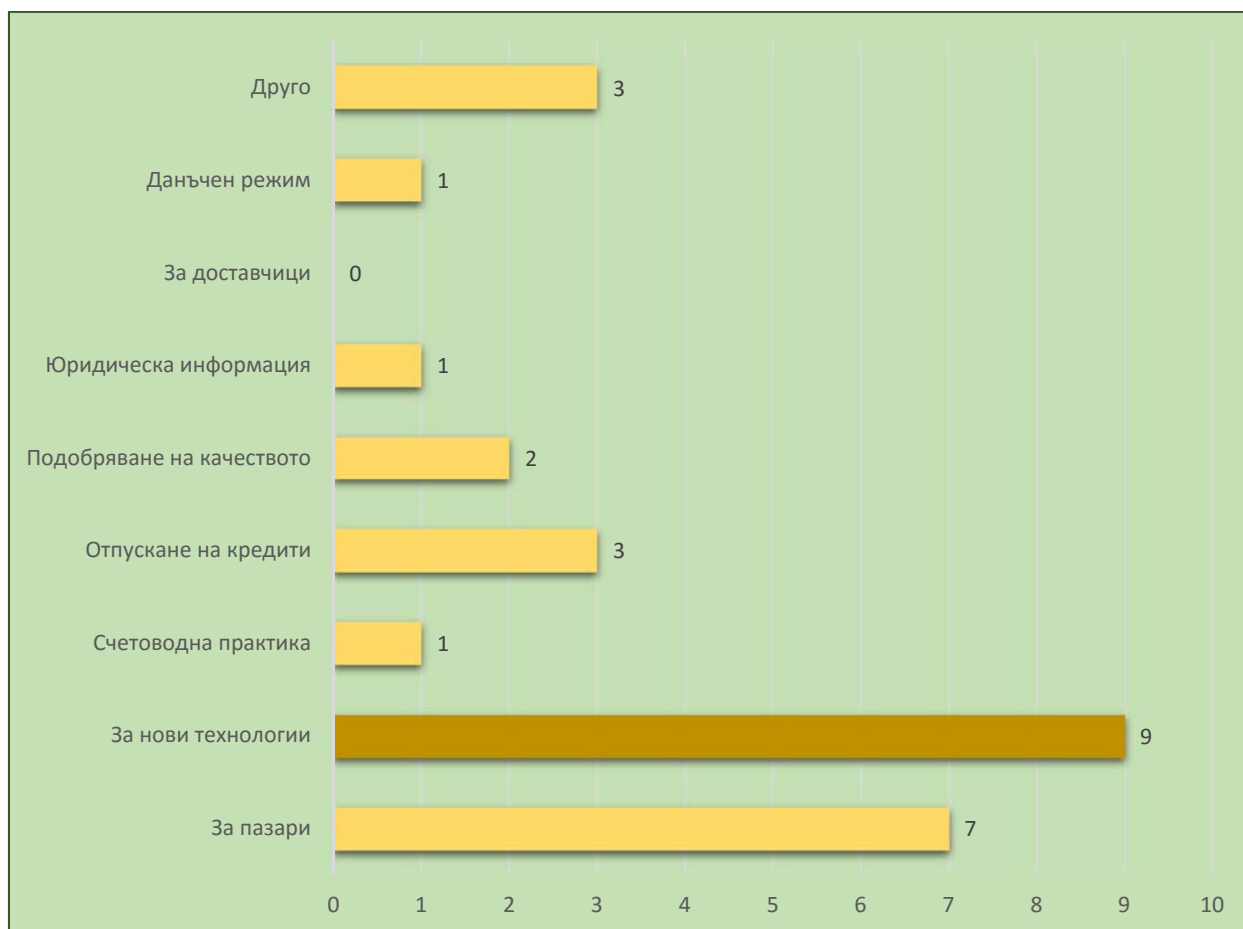

Като най-важни се открояват не три, а по-скоро два проблема: липсата на финансови средства за инвестиции в нови проекти и възпроизвеждането и разрастването на старите и липсата на пазари за реализация на готовата селскостопанска продукция. След тях се нарежда остарялата земеделска техника, която е една от важните предпоставки за първите два проблема. Високата себестойност на продукцията (поради ниска конкурентоспособност и недостатъчна субсидираност в сравнение с конкурентните участници на пазара) принуждава производителите да продават близо до себестойността и ги изправя пред невъзможност да натрупват допълнителни фондове. За решаването на този проблем МИГ трябва да се ориентира към финансиране на такива проекти, които модернизират оборудването, вкарват иновации, повишават квалификацията, оптимизират енергоемкостта и като цяло подобряват конкурентоспособността на селскостопанския сектор на територията на община Харманли.

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

47. От какъв вид информация имате най-голяма нужда?

Водещото място на новите технологии като приоритет пред селскостопанските производители показва, че те осъзнават необходимостта от интензивен подход към бизнеса си. Съотношенията между търсенето на кредити от финансиращи институции и търсенето на пазари за реализация на продукцията показва, че е налице желание за повишаване на собствената конкурентоспособност и осигуряване на възможности за реинвестиране от собствения в собствения бизнес. Тези нагласи следва да се имат предвид от МИГ, когато подготвя и структурира информацията, предназначена за заинтересованите потенциални бенефициенти.

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

48. Какъв вид техническо оборудване бихте желали, за да бъде подпомогнато развитието на бизнеса ви?

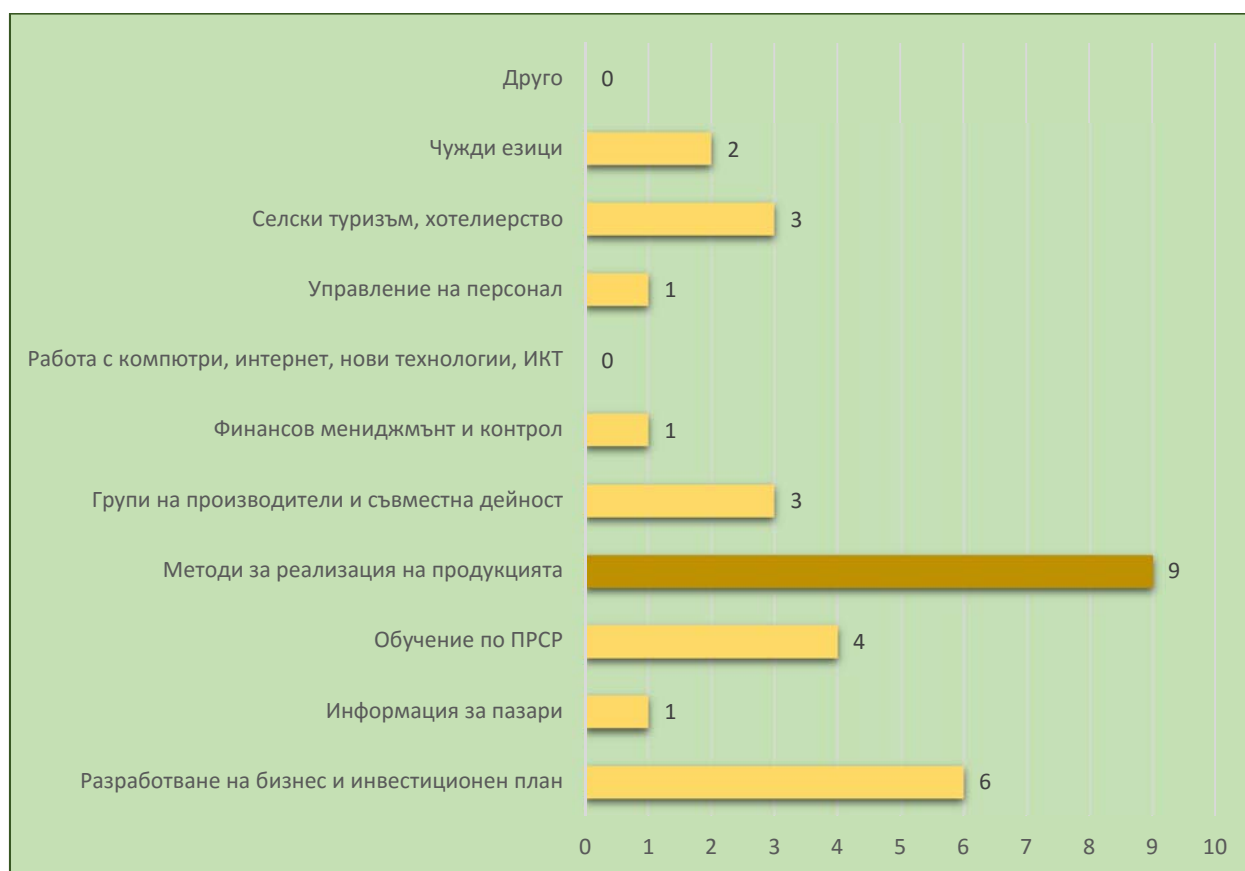

Интересът отново е фокусиран изцяло върху производителността и конкурентоспособността на стопанствата. Задно с това обаче се забелязва и интерес към области като опазване на околната среда, подобряване на условията за отглеждане на животните и разкриване на нови дейности и странични производства вътре в стопанството. Това говори за осъзнаване на необходимостта от развитие чрез иновации и обогатяване на спектъра на дейностите и продуктите – излаз на пазари с по-малък обем, но с по-висока норма на печалба. В тази връзка се налага и необходимостта от специализирана информация по специфичните теми.

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

49. Какъв вид обучение в областта на селското стопанство желаете за подпомагане на развитието на бизнеса ви?

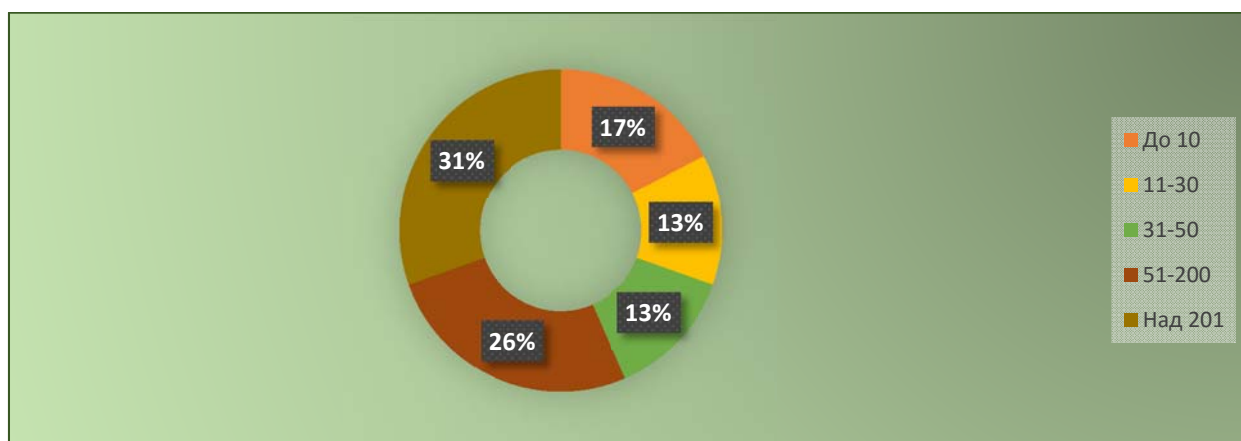
И в интересите към различните видове обучения за пореден път новите пътища за реализация на продукцията изпреварват повече от два пъти дори и интереса към обучение за работа по проектите на Програмата за развитие на селските райони. За сравнение, за бизнеса повишаването на експертния капацитет именно в тази област беше от най-голямо значение. Показателен е интересът и към информацията, свързана с разработване на бизнес планове. Той говори колкото за необходимостта от справяне с тежките административни изисквания, толкова и за осъзнаването на необходимостта от по-дългосрочно адекватно планиране на стопанските дейности.

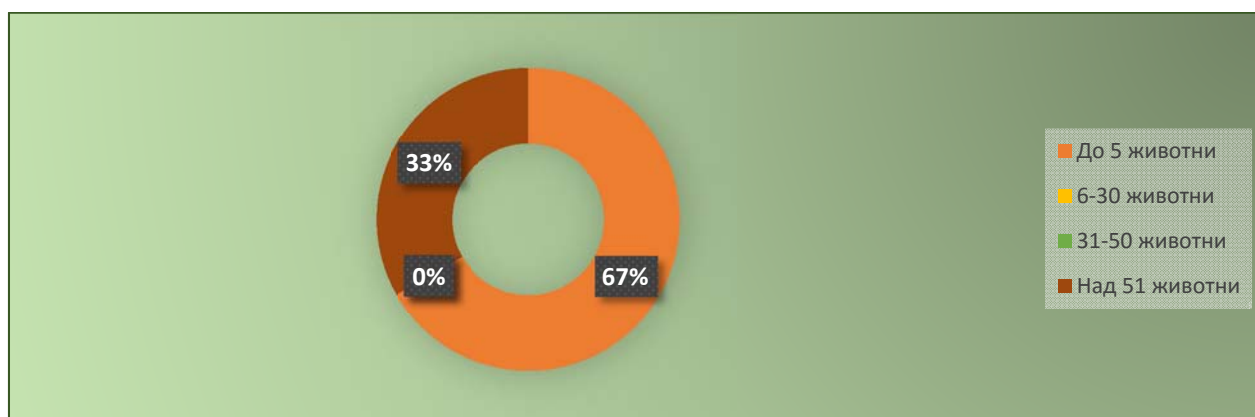
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Въпросите до края на този раздел имат задачата да дадат представа за мащаба на агрантите стопанства на територията на МИГ, както и на техния профил.

50. Колко земя обработвате?

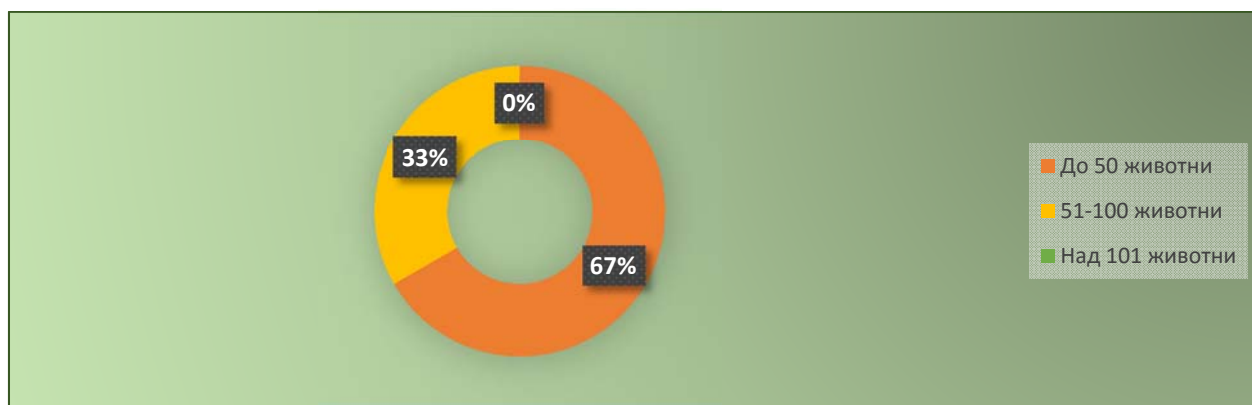
51. Колко животни отглеждате – Едър рогат добитък (ЕРД)?

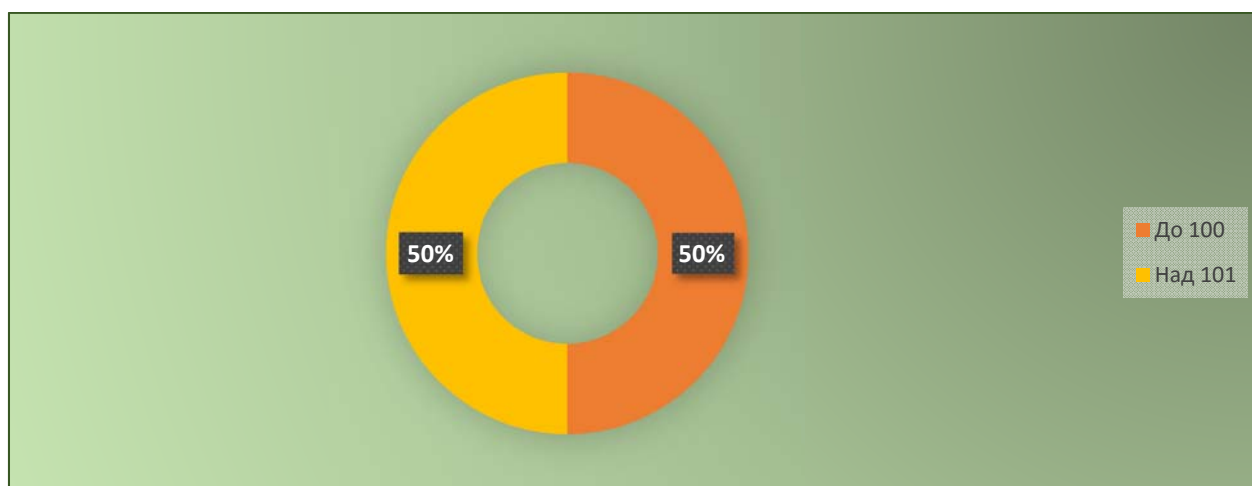

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

52. Колко животни отглеждате – Дребен рогат добитък (ДРД)?

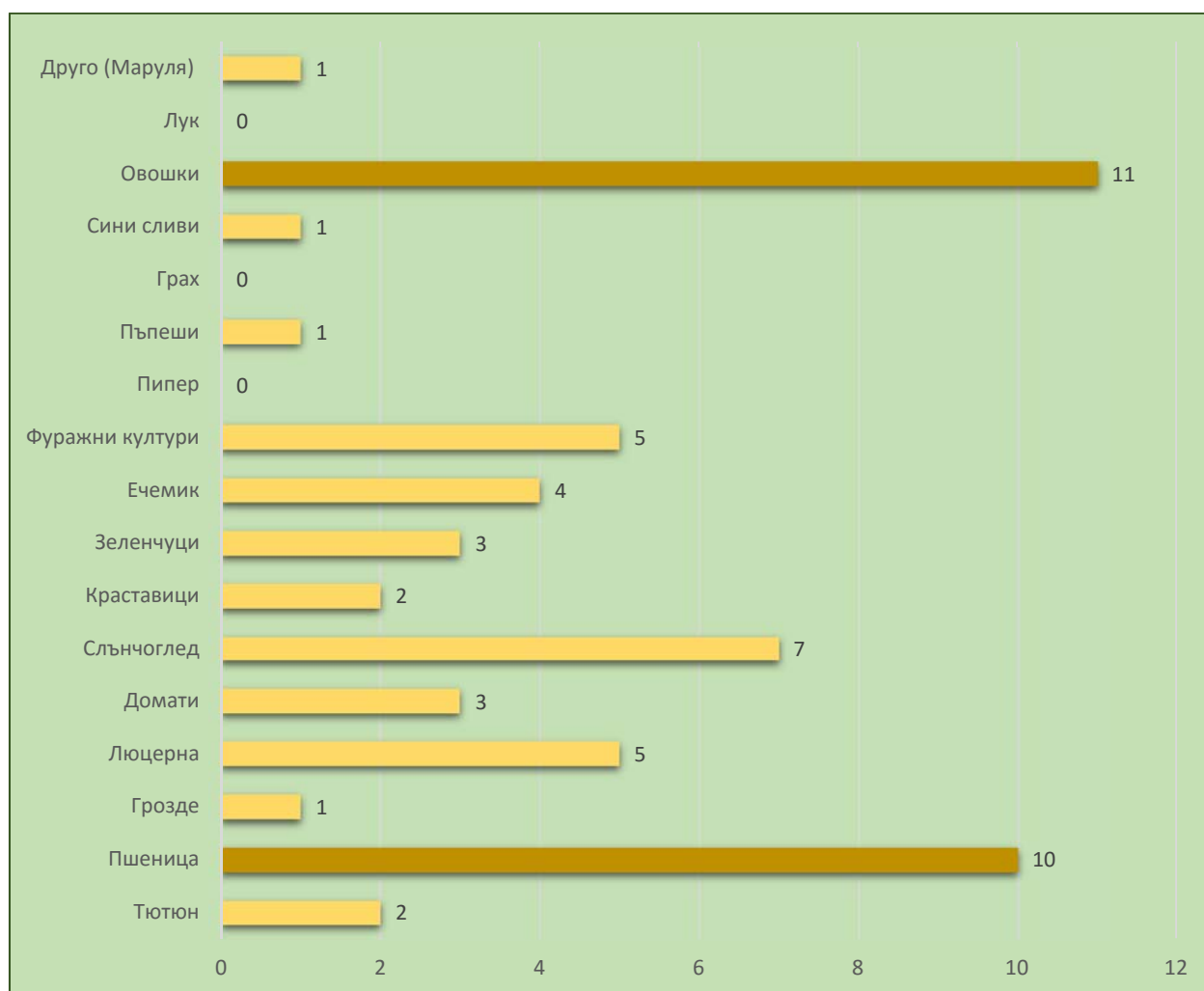
53. Колко птици отглеждате?

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

54. Какви култури отглеждате?

С почти еднаква популярност са пшеницата и трайните насаждения. Производителите на грозде са относително малко, но това е така, защото фирмите, които се занимават с винопроизводство обикновено отглеждат и собствени лозя. Много слабо е представено производството на зеленчуци. С тази картина трябва да се съобрази МИГ, когато обявява проекти за техника и иновации.

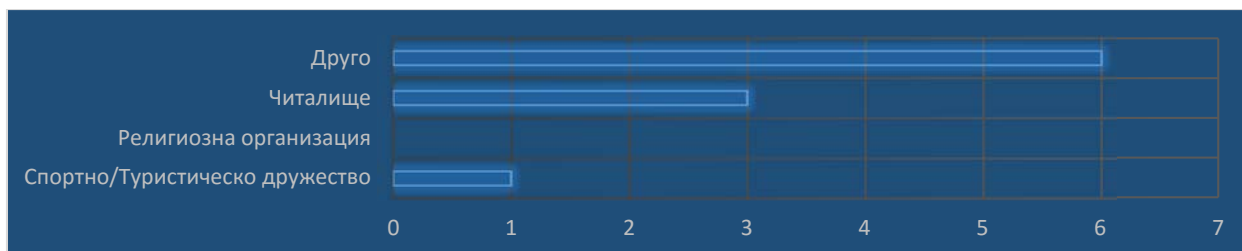

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Неправителствен сектор

В последния раздел отговори дават представители на неправителствени организации. Очаквано този сектор е по-слабо представен и информацията за него е полезна преди всичко от гледна точка на това как МИГ би могла да си партнира с него и да ангажира капацитета му за по-ефективното развитие на своята дейност.

55. Каква е основната дейност на вашата НПО?

56. Получавате ли държавно или общинско финансиране?

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

57. Имате ли изградени партньорства със сродни организации?

58. По какъв начин общината може да подпомогне дейността ви?

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Обобщение (SWOT анализ)

Силни страни

- Оптимизъм за бъдещето и готовност да разширяват дейността си у предприемачите;
- Хармонично развити селско стопанство, преработвателна и лека промишленост;
- Добре развита лозаро-винарска индустрия;
- Подходящи природни дадености за развитие на селско стопанство;
- Исторически и културни дадености за развитие на туризъм.
- Силно представяне на МИГ в предишния програмен период.

Слаби страни

- Лоша пътна, водопроводна и канализационна инфраструктура;
- Липса на пречиствателни станции в селищата с изключение на Харманли;
- Ниска заетост и висока безработица;
- Зависимост от световната икономика;
- Слаба конкурентоспособност;
- Административни пречки и затруднения;
- Труден достъп до свежи финансови ресурси;
- Недостатъчна комуникация между властите, бизнеса, селските стопани и неправителствените организации;
- Липса на информираност по важни въпроси в т.ч. информация за обществени поръчки и проекти на европейските фондове.

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Възможности

- Развитие на животновъдството и земеделието;
- Превръщане на територията в селскостопански център с развита инфраструктура;
- Развитие на културния, историческия и винения туризъм;
- Повишаване на квалификацията на заетите в бизнеса, производството и селското стопанство чрез различни обучителни програми;
- Придобиване на информация за мерките на ПРСР и информирано участие в изпълнението на проекти по тях.

Заплахи

- Нереализирана селскостопанска продукция;
- Икономическа емиграция, „изтичане“ на квалифициран персонал;
- Непропорционално и едностранчиво развитие на селските стопанства;
- Изоставане в конкурентоспособността на човешките ресурси на пазара на труда поради повишаване на изискванията и изоставане на квалификацията.

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Приложение 1: Електронни таблици с данни от анкетните карти

Моментна ситуация, очаквания за бъдещето

В каква посока се развива общината?	
Правилна	26
Нито правилна, нито грешна	12
Грешна	
Не зная	11

Кои са двата най-спешни за решаване проблеми в общината?	
Първи: Състояние на улиците и пътната инфраструктура	12
Втори: Безработица	9

Кои са най-перспективните икономически сектори в общината?	
Селско стопанство	17
Лозарство и винарство	7
Преработваща промишленост	5

Кои са най-важните инфраструктурни проекти в общината?	
Улици, пътища, настилки, сигнализация	23
Водоснабдяване и канализация	7
Воден цикъл и ПСОВ	4

Оказва ли влияние световната икономика върху икономиката на общината?	
Да, отрицателно	17
Да, положително	9
Не	6
Не зная	15

Как международната икономика влияе на икономиката в общината?	
По-скоро отрицателно, отколкото положително	

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Развитите икономики привличат хората в трудоспособна възраст, което води до обезлюдяване и спад с икономическите сектори	
Покачване в ценовия сектор, налагане на критерии и ограничения, трудно достижими за страната	

Вие лично имате ли потенциал да развиете нов бизнес?	
Да.	33
Не.	13

В кое направление имате потенциал да развиете предприемаческа инициатива?	
Земеделие	24
Животновъдство	1
Услуги	8
Търговия	15
Производство	7
Преработка	2
Туризм	4
Хранителна промишленост	2
Винарство	6
Горско стопанство (озеленяване)	0
Алтернативни енергоизточници	0
Друго (Какво?)	0

Какво би ви разколебало да стартирате нов бизнес?	
Икономическата обстановка	22
Бизнес климатът	4
Липсата на квалифициран персонал	5
Административни трудности	15
Намиране на клиенти	12
Намиране и оборудване на помещение	2
Друго (Какво?)	2

Какво смятате, че ще бъде състоянието на вашата община след 5 години?	
Същото	6
Много по-добро	10
Малко по-добро	26
Много по-лошо	1
Малко по-лошо	2

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Не знам	5
---------	---

В каква насока трябва да се развива общината?	
Икономически просперираща община	11
Селскостопански център с развита инфраструктура	31
Спокойно място за живеене с култура и модерна търговия	14
Привлекателен център за външни инвеститори	6
Туристическа дестинация	3
Друго	1

Кои трябва да са приоритетите на общината в следващите 5 години?	
Селско стопанство и преработваща промишленост	29
Промислено производство	10
Енергетика	0
Малки и средни предприятия	21
Лозарство и винарство	14
Туризм	7
Търговия и услуги	7
Модерни технологии, вкл. ИКТ	3
Услуги за населението	3
Развита социална инфраструктура	6
Друго (Какво?)	1

Достатъчно ли подпомага местната власт икономическата дейност в общината?	
Да	7
Не	19
Не зная	23

Усилия на общината за подпомагане на бизнеса

14.	Достатъчно ли подпомага местната власт нестопанската дейност в общината?	
a.	Да	8
b.	Не	19
c.	Не зная	24

15.	Кои са най-важните неща за подобряване в общината?	
-----	---	--

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

a.	Заетост/Безработица	25
b.	Пътища	20
c.	Привличане на инвестиции	22
d.	Сметосъбиране	1
e.	Благоустройство/Инфраструктура	10
f.	Канализация	7
g.	Питейна вода/Пречиствателни станции	13
h.	Подкрепа на МСП	10
i.	Диалог между бизнеса и администрацията	10
j.	Задгранични връзки	0
k.	Браншови сдружения	2
l.	Друго	0

16.	Бихте ли участвали в проекти (самостоятелно или с местната власт) за подобряване на икономическата и социалната обстановка в общината?	
a.	Да, определено	20
b.	Да, зависи от проекта	19
c.	Не	3
d.	Не зная	5

17.	Има ли диалог между местната власт, бизнеса и нестопанския сектор в общината?	
a.	Да, определено	9
b.	Да, отчасти	27
c.	Не	7

18.	Бихте ли участвали с проект, финансиран чрез местна инициативна група (МИГ)?	
a.	Да, определено	29
b.	Да, зависи от проекта	12
c.	Не	2
d.	Не зная	2

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Нужда от обучения

19.	Бихте ли желали да бъде организирано обучение за повишаване на квалификацията по развиване на проекти с европейско финансиране?	
a.	Да	44
b.	Не	5

20.	Какви профили да бъдат включени в обучението?	
a.	Селско стопанство, агрономия	25
b.	Компютърно обучение	6
c.	Маркетинг (търговия, пласмент, логистика)	22
d.	Счетоводство	8
e.	Специализирани професии в някоя промишленост	3
f.	Мениджмънт	7
g.	Чужди езици	8
h.	Друго (Какво?)	1

21.	Как да бъде организирано обучението като времетраене?	
a.	Дългосрочно (ок. 20 дни)	16
b.	Средносрочно (ок. Седмица)	20
c.	Краткосрочно (ден-два)	10

22.	Как да бъде организирано обучението като брой на участниците и място?	
a.	Групово в стопанството	11
b.	Местен семинар в общината	28
c.	Самостоятелно в стопанството	4
d.	Демонстрация в стопанството	5

23.	Как да бъде организирано обучението според преподавателите?	
a.	От местен колеж	0
b.	От НПО	4
c.	От държавна служба	12
d.	От университет	9
e.	От бизнес центъра на общината	10
f.	От изследователски институт	3
g.	От браншова асоциация	6

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

h.	От частен колеж	0
i.	Друго	3

Работа с програми на ЕС

24.	Проучвали ли сте финансиране по европейски програми?	
a.	Да	38
b.	Не	11

25.	Познавате ли начините за финансиране от европейските фондове?	
a.	Да, напълно	7
b.	Да, задоволително	20
c.	Да, отчасти	14
d.	Не	8

26.	Осъществявали ли сте проект, финансиран от европейските фондове?	
a.	Да	25
b.	Не	24

27.	Осъществявате ли в момента проект, финансиран от европейските фондове?	
a.	Да	12
b.	Не	37

28.	Желаете ли да участвате в проекти, финансирани от европейските фондове?	
a.	Да	43
b.	Не	5
c.	Не зная	1

29.	Познавате ли Програмата за развитие на селските райони (ПРСР)?	
a.	Да	24
b.	Не	14

30.	Възнамерявате ли да кандидатствате за финансиране по някоя от мерките на ПРСР?	
a.	Да	33
b.	Не	13

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

31.	По коя мярка възнамерявате да кандидатствате?	
a.	Мярка 1 Трансфер на знания и действия по осведомяване	
i.	Подмярка 1.1. Професионално обучение и придобиване на умения	2
ii.	Подмярка 1.2. Демонстрационни дейности и действия по осведомяване	1
iii.	Подмярка 1.3. Краткосрочен обмен на опит в управлението на земеделски и горски стопанства и посещения на земеделски и горски стопанства	2
b.	Мярка 2 Консултантски услуги, управление на стопанството и услуги по заместване в стопанството	1
i.	Подмярка 2.1. Помощ за осигуряване на консултантски услуги	5
ii.	Подмярка 2.3. Подкрепа за обучение на консултанти	
c.	Мярка 4. Инвестиции в материални активи	4
i.	Подмярка 4.1. Инвестиции в земеделски стопанства	9
ii.	Подмярка 4.2. Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти	4
iii.	Подмярка 4.3 Инвестиции в инфраструктура	
iv.	Подмярка 4.4 Непроизводствени инвестиции	1
d.	Мярка 6 Развитие на стопанства и предприятия	4
i.	Подмярка 6.1. Стартова помощ за млади земеделски производители	3
ii.	Подмярка 6.2 Стартова помощ за неземеделски дейности	
iii.	Подмярка 6.4. Инвестиционна подкрепа за неземеделски дейности	17
e.	Мярка 7 Основни услуги и обновяване на селата в селските райони	7
i.	Подмярка 7.2. Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура, включително инвестиции в енергия от възобновяеми източници и спестяване на енергия	2
ii.	Подмярка 7.3. Широколентова инфраструктура, включително нейното създаване, подобряване и разширяване, пасивна широколентова инфраструктура и мерки за достъп до решения чрез широколентова инфраструктура и електронно правителство	1
iii.	Подмярка 7.4. Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на основни услуги на местно равнище за населението в селските райони, включително за отдих и културни дейности, както и на съответната инфраструктура	1
iv.	Подмярка 7.5. Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа информация и малка по мащаб туристическа инфраструктура	
v.	Подмярка 7.6. Проучвания и инвестиции, свързани с поддържане, възстановяване и подобряване на културното и природното наследство на селата, ландшафта в селските райони и обекти с висока природна стойност, включително съответните социално-икономически аспекти, както и действия за повишаване на екологичната информираност	1
f.	Мярка 8 Инвестиции в развитието на горските територии и подобряване на жизнеспособността на горите	3

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

i.	Подмярка 8.1. Залесяване и създаване на горски масиви –разходи за създаване	2
ii.	Подмярка 8.2. Залесяване и създаване на горски масиви – разходи за поддръжка	1
iii.	Подмярка 8.5. Предотвратяване и възстановяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития	1
iv.	Подмярка 8.6. Инвестиции, подобряващи устойчивостта и екологичната стойност на горските екосистеми	
v.	Подмярка 8.7. Инвестиции в технологии за лесовъдство и в преработката, мобилизирането и търговията на горски продукти	
g.	Мярка 9. Учредяване на групи и организации на производителите	1
h.	Мярка 10. Агроекология и климат	1
i.	Подмярка 10.1. Плащания за ангажименти, свързани с агроекология и климат	1
ii.	Подмярка: 10.2. Опазване на застрашени от изчезване местни породи и сортове, важни за селското стопанство	3
i.	Мярка 11. Биологично земеделие	2
j.	Мярка 12. Плащания по Натура 2000 и Рамковата директива за водите	
i.	Подмярка 12.1. Компенсаторни плащания за земеделски площи в Натура 2000	2
ii.	Подмярка 12.2. Компенсаторни плащания за гори в Натура 2000	
iii.	Подмярка 12.3. Компенсаторни плащания за земеделска площ в речен басейн с план за управление	
k.	Мярка 13. Плащания за райони с природни или други специфични ограничения	
i.	Подмярка 13.1. Компенсаторни плащания за ха ИЗП в планински райони	2
ii.	Подмярка 13.2. Компенсаторни плащания за ха ИЗП в други райони със съществени природни ограничения	
l.	Мярка 14. Плащания за хуманно отношение към животните	
m.	Мярка 15. Екологични услуги и услуги във връзка с климата в горското стопанство и опазване на горите	
i.	Подмярка 15.1. Плащания за горски екологични ангажименти	
ii.	Подмярка 15.2. Подпомагане за запазване и поддръжка на горски генетични ресурси	2
n.	Мярка 16. Сътрудничество	1
i.	Подмярка 16.1. Подкрепа за сформирани и функциониране на оперативни групи в рамките на ЕПИ за селскостопанска производителност и устойчивост	1
ii.	Подмярка 16.4. Подкрепа за хоризонтално и вертикално сътрудничество между участниците във веригата на доставки за изграждането и развитието на къси вериги на доставки и местни пазари. Подкрепа за дейности на местно равнище за популяризиране, свързани с развитието на късите вериги на доставки и местните пазари	2
o.	Оперативна програма „Околна среда“ 2014 - 2020;	
p.	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014 - 2020;	1
q.	Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014 - 2020;	1

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

r.	Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014 – 2020	1
----	--	---

32.	Защо няма да кандидатствате? (ако няма да кандидатствате)	
a.	Ще загубя средства и време, а няма и да успея	9
b.	Нямам необходимите финансови средства	22
c.	Бюрократията е прекалено голяма	8
d.	Нямам достатъчно информация	8
e.	Нямам подходящ терен	3
f.	Друго (Какво?)	3

33.	Има ли нужда от информационно-консултантско бюро по националните и европейските програми?	
a.	Да	44
b.	Не	3
c.	Не зная	3

Фирми и еднолични търговци

34.	Какви са планове ви за развитие в следващите 3 години?	
a.	Да увеличи обема	26
b.	Да запазя същия обем	7
c.	Да намаля обема	0
d.	Да прекратя дейността	2

35.	Кой е основният източник на информация в сферата на дейността ви?	
a.	Интернет	23
b.	Лични контакти	17
c.	Медии	7
d.	Клиенти	5
e.	Доставчици	3
f.	Държавната администрация	5
g.	Общината	1
h.	Платена база данни	0
i.	Консултантска фирма	1
j.	Друго (Какво?)	0

36.	От какъв вид информация имате най-голяма нужда?	
-----	--	--

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

a.	За българските пазари	19
b.	За доставчици	6
c.	Данъчна информация	3
d.	За нови технологии	6
e.	За чужди пазари	7
f.	Счетоводна информация	3
g.	За сертификати за качество	1
h.	За стартиране на фирма	2
i.	За чужди партньори	3
j.	За трудово-правни отношения	0
k.	Митнически закони и тарифи	1
l.	Юридическа информация	2
m.	Кандидатстване и отпускане на средства	8
n.	Друго (Какво?)	0

37.	Смятате ли, че персоналят ви се нуждае от обучение в следните области?	
a.	Компютърно обучение, ИКТ	4
b.	Маркетинг	4
c.	Управление на персонал	2
d.	Осъществяване на бизнес в ЕС	3
e.	Стратегическо управление	1
f.	Разработване на инвестиционни планове	2
g.	Управление на европейски проекти	8
h.	Комуникация с администрацията	2
i.	Друго	3

38.	Имате ли достатъчно информация за обществените поръчки на общината?	
a.	Да	8
b.	Не	25
c.	Не мога да преценя	3

39.	Имате ли достатъчно информация за държавните обществени поръчки?	
a.	Да	3
b.	Не	24
c.	Не мога да преценя	10

40.	Имате ли достатъчно информация за оперативните програми и европейските фондове?	
-----	---	--

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

a.	Да	11
b.	Не	19
c.	Не мога да преценя	7

41.	Информация от коя от следните области ще помогне за развитието на вашата дейност?	
a.	Оперативни програми на ЕС	25
b.	Общински поръчки	6
c.	Държавни поръчки	0
d.	Грантови схеми	5
e.	Друго	3

42.	Има ли в общината бизнес сдружение, което помага на предприемачите?	
a.	Да	19
b.	Не	8
c.	Не зная	10

43.	Вие членувате ли в такова сдружение?	
a.	Да	28
b.	Не	7

44.	Вашата фирма сътрудничи ли с някоя от изброените организации?	
a.	Други частни фирми	11
b.	Национални браншови организации	2
c.	Не	16

Земеделие и животновъдство

45.	Какви са планове ви за развитие в следващите 3 години?	
a.	Да увеличи обема	14
b.	Да запазя същия обем	7
c.	Да намаля обема	4
d.	Да прекратя дейността	2

46.	Кои са трите най-важни проблема пред развитието на земеделието и животновъдството в общината?	
a.	Липса на средства за инвестиции	17

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

b.	Липса на пазари на едро за продукцията	16
c.	Остаряла земеделска техника	7
d.	Недостатъчно търсене на продукцията	2
w.	Неквалифицирана работна ръка	2
f.	Раздробеност на обработваемата земя	4
g.	Липса на работна ръка	5
h.	Липса на консултации по методи	1
i.	Липса на информация за технологии	3
j.	Липса на информация за доставчици	0
k.	Друго	1

47.	От какъв вид информация имате най-голяма нужда?	
a.	За пазари	7
b.	За нови технологии	9
c.	Счетоводна практика	1
d.	Отпускане на кредити	3
e.	Подобряване на качеството	2
f.	Юридическа информация	1
g.	За доставчици	0
h.	Данъчен режим	1
i.	Друго	3

48.	Какъв вид техническо оборудване бихте желали, за да бъде подпомогнато развитието на бизнеса ви?	
a.	Нови усъвършенствани методи	8
b.	Производство на продукти в стопанството	6
c.	Опазване на околната среда	2
d.	Подобряване на условията на живот на животните	2
e.	Нови селскостопански машини	10
f.	Стандарти за безопасност на храните	1
g.	За нова странична дейност	1
h.	Друго	2

49.	Какъв вид обучение в областта на селското стопанство желаете за подпомагане на развитието на бизнеса ви?	
a.	Разработване на бизнес и инвестиционен план	6
b.	Информация за пазари	1
c.	Обучение по ПРСР	4

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

d.	Методи за реализация на продукцията	9
e.	Групи на производители и съвместна дейност	3
f.	Финансов мениджмънт и контрол	1
g.	Работа с компютри, интернет, нови технологии, ИКТ	0
h.	Управление на персонал	1
i.	Селски туризъм, хотелиерство	3
j.	Чужди езици	2
k.	Друго	0

50.	Колко декара земя обработвате?	
a.	До 10	4
b.	11-30	3
c.	31-50	3
d.	51-200	6
e.	Над 201	7

51.	Колко животни отглеждате – Едър рогат добитък (ЕРД)?	
a.	До 5 животни	4
b.	6-30 животни	0
c.	31-50 животни	0
d.	Над 51 животни	2

52.	Колко животни отглеждате – Дребен рогат добитък (ДРД)?	
a.	До 50 животни	2
b.	51-100 животни	1
c.	Над 101 животни	0

53.	Колко птици отглеждате?	
a.	До 100	1
b.	Над 101	1

54.	Какви култури отглеждате?	
a.	Тютюн	2
b.	Пшеница	10
c.	Грозде	1
d.	Люцерна	5
e.	Домати	3
f.	Слънчоглед	7

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

g.	Краставици	2
h.	Зеленчуци	3
i.	Ечемик	4
j.	Фуражни култури	5
k.	Пипер	0
l.	Пъпеши	1
m.	Грах	0
n.	Сини сливи	1
o.	Овошки	11
p.	Лук	0
q.	Друго (Маруля)	1

Данни за НПО

55.	Каква е основната дейност на вашата НПО?	
a.	Спортно/Туристическо дружество	1
b.	Религиозна организация	0
c.	Читалище	3
d.	Друго	6

56.	Получавате ли държавно или общинско финансиране?	
a.	Да, държавно	3
b.	Да, общинско	5
c.	Не	10

57.	Имате ли изградени партньорства със сродни организации?	
a.	Да, в общината	4
b.	Да, в България	3
c.	Да, в чужбина	0
d.	Не	10

58.	По какъв начин общината може да подпомогне дейността ви?	
a.	Участие в съвместни проекти	6
b.	Партньорство с общината	5
c.	Финансиране	10